

Рейтинговий звіт KMNS 001-002 про визначення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Кам'янське
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	10.12.2019 р.
Дата оновлення:	21.01.2020 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA-
Прогноз:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за 2015-2018 роки, I півріччя 2019 року та очікуваних даних за 2019 рік в цілому, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана міською радою, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	10.12.2019	21.01.2020
Рівень рейтингу	uaA-	uaA-
Прогноз	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	оновлення

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaA-** характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «-» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Кам'янського підтримується:

- високим рівнем бюджетної забезпеченості міста: співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету в I півріччі 2019 року становило 101% (92,6% у 2018 році);
- зростанням доходної частини бюджету (без урахування трансфертів) протягом 2015-2018 рр. та I півріччя 2019 року;
- високим рівнем економічного розвитку міста – у розрахунку на 1 мешканця більшість показників, які характеризують стан міської економіки (обсяг реалізованої промислової продукції, зовнішньоторговельного товарообігу, роздрібного товарообороту, а також середньомісячна заробітна плата), перевищують середні по країні, що забезпечується роботою підприємств потужного промислового комплексу міста;
- відсутністю прямого та гарантованого боргу міської ради та помірним рівнем запланованого зростання консолідованого боргового навантаження бюджету міста.

Рівень кредитного рейтингу м. Кам'янського обмежується:

- суттєвою чутливістю господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків внаслідок низького рівня диверсифікації промислового комплексу міста за видами економічної діяльності та суттєвої концентрації надходжень до міського бюджету за основними платниками податків та інших обов'язкових платежів – у 2018 році надходження від одного з основних платників (ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат») становили 27,3% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів;
- високою потребою в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства;
- складною політичною ситуацією в країні та впливом негативних чинників на фінансовий ринок і нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки країни, що негативно впливає на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів.

Зміст

РЕЗЮМЕ	5
1. АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ ТА УПРАВЛІННЯ В МІСТІ	14
2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПОТЕНЦІАЛ МІСТА	16
2.1. НАСЕЛЕННЯ ТА СТАН РИНКУ ПРАЦІ	17
2.2. ПРОМИСЛОВІСТЬ	22
2.3. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	26
2.4. ТОРГІВЛЯ.....	27
2.5. ІНВЕСТИЦІЙНА ТА БУДІВЕЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ	28
3. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО	31
3.1. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО	31
3.2. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ МІСТА.....	33
4. БЮДЖЕТ МІСТА	37
4.1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ М. КАМ'ЯНСЬКЕ	37
4.2. ЛІКВІДНІСТЬ	41
4.3. ВИКОНАННЯ ДОХОДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ	42
4.4. ВИКОНАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ	46
5. БОРГОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ МІСТА	51
5.1. БОРГОВА ІСТОРІЯ.....	51
5.2. КОНСОЛДОВАНИЙ БОРГ.....	51
ВИСНОВОК	53
ДОДАТКИ	54
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ № 1	55
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ № 2.....	56
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ № 3.....	57
Додаток до РЕЙТИНГОВОГО ЗВІТУ № 4.....	58

Резюме

Загальна інформація про місто

Кам'янське¹ – місто обласного значення Дніпропетровської області, розташоване на берегах Кам'янського водосховища, у середній течії Дніпра, нижче греблі Середньодніпровської ГЕС. Територія міста становить 13,8 тис. га, протяжність зі сходу на захід складає 22 км, із півночі на південь – 18 км. Місто Кам'янське відноситься до переліку найбільших міст області та за чисельністю населення (239,4 тис. осіб станом на 01.07.2019 р.) займає 3-тє місце в регіоні після Дніпра та Кривого Рогу.

Адміністративно-територіальний устрій та управління в місті

Місто Кам'янське є самоврядною територіальною одиницею, в межах якої територіальна громада здійснює місцеве самоврядування, має свою комунальну власність, бюджет міста та органи місцевого самоврядування. Адміністративно територія міста поділяється на 3 райони: Південний, Дніпровський та Заводський. До підпорядкування Кам'янської міської ради відносяться також смт Карнаухівка та селище Світле (входить до складу Південного району).

Починаючи з жовтня 2015 року у Кам'янському районні у місті ради не створені². Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через міську раду, селищну раду смт Карнаухівка, виконавчі органи міської та селищної рад. У жовтні 2019 року міською радою було ухвалено рішення про ліквідацію районних адміністрацій та реорганізацію виконавчих органів міської ради. Дане рішення набуде чинності з 01.01.2020 р. Також у жовтні 2019 року, враховуючи звернення мешканців смт Карнаухівка щодо приєднання селища до складу міста, міською радою було ухвалено рішення про надання згоди на добровільне приєднання Карнаухівської територіальної громади, як старостинського округу, до Кам'янської міської територіальної громади.

Міський голова є головною посадовою особою територіальної громади. Він обирається відповідною територіальною громадою на основі загального виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років. За результатами виборів, що відбулися у жовтні-листопаді 2015 року, міським головою було обрано Білоусова Андрія Леонідовича, який отримав 51,84% голосів виборців. Вибори у міську раду проводились одночасно із виборами міського голови. Термін повноважень депутатського корпусу, який налічує 42 депутатських місця, становить 5 років.

¹ до 2016 р. - Дніпродзержинськ

² рішення Дніпродзержинської міської ради від 28.11.2014 № 1154-57/6 «Про неутворення районних у м. Дніпродзержинську рад»

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Кам'янське

Назва показника	2016	2017	2018	I півр. 2019	Темп росту за ост. період, %
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	244,2	242,0	240,3	239,4	99,6
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	49,5	47,4*	45,0*	42,7*	94,8
Середньомісячна заробітна плата, грн.	4 803,7	6 151,8*	8 328,6*	10 307,4*	123,8
Заборгованість із виплати заробітної плати (станом на кінець звітного періоду), млн. грн.	5,1	3,1	3,0	11,8	393,3
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	32 303,9	40 276,3	56 010,7	30 354,6	99,6**
Прямі іноземні інвестиції (станом на кінець звітного періоду), млн. доларів США	52,9	57,3	62,1	56,4	90,9
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	926,3	1 081,5	1 273,4	н/д	н/д
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	7,1	1,1	1,6	2,9	436,7**
Обсяг виконаних будівельних робіт, млн. грн.	156,5	163,1	390,8	182,0	123,9**
Доходи бюджету, млн. грн.	1 786,6	2 442,2	2 668,9	1 545,9	109,0**
Видатки бюджету та кредитування, млн. грн.	1 818,8	2 443,1	2 654,9	1 360,8	97,1**
Прямий борг (без урахування середньострокових позик з Єдиного казначейського рахунку), млн. грн.	0,0	0,0	0,0	0,0	-

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Дніпропетровській області, що надаються окремо за кожний квартал, починаючи з 01.01.2017 р.

** темп росту до відповідного періоду 2018 року

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення (239,4 тис. осіб станом на 01.07.2019 р.) м. Кам'янське відноситься до середніх міст України. Протягом 2015-2018 рр. та I півріччя 2019 року чисельність населення скорочувалась, передусім, внаслідок природного скорочення. В окремих періодах мав місце також міграційний відтік, зумовлений тимчасовим погіршенням стану ринку праці внаслідок скорочення зайнятих на окремих провідних підприємствах. У 2018 році та I півріччі 2019 року сальдо механічного приросту в місті мало позитивне значення.

Зважаючи на структуру економіки Кам'янського – одного з важливих промислових центрів України – для міста характерною є залежність динаміки розвитку ринку праці від ефективної діяльності містоутворюючих підприємств, передусім металургійного комплексу, а також виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування. Основними роботодавцями є такі великі промислові підприємства, як: ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», АТ «ДНІПРОАЗОТ», ПрАТ «Южжокс», ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод», ПрАТ «Дніпровагонмаш». Протягом попередніх чотирьох років умови діяльності промислових підприємств, зокрема металургійної галузі, машинобудування та хімічної промисловості, залишалися складними, що негативно впливало на показники зайнятості населення. В аналізованому періоді відбулось скорочення зайнятих на окремих провідних підприємствах, а також застосовувались вимушені адміністративні відпустки та скорочення робочого часу. Відповідно, середньооблікова чисельність штатних працівників по місту в цілому зберігала тенденцію до скорочення. За розрахунками

агентства³, середньооблікова чисельність штатних працівників у м. Кам'янському протягом I півріччя 2019 року в цілому скоротилась на 5,2% (до 42,7 тис. осіб). За результатами січня-червня 2019 року питома вага зайнятих на підприємствах основного кола статистичної звітності у загальній чисельності наявного населення міста становила 17,8% та несуттєво поступалась відповідному показнику по Україні в цілому (17,9%).

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Кам'янського у 2015-2017 роках поступались темпам зростання аналогічного показника по країні. У 2018 році ситуація покращилась, проте рівень оплати праці, як і в попередніх періодах, залишався нижчим за середній показник по країні в цілому. Протягом I півріччя 2019 року рівень оплати праці за підрахунками агентства збільшився на 23,8% (на 13,1% по країні в цілому) до 10 307,4 грн., що перевищило середній показник по країні на 2,8%.

Незважаючи на щорічне скорочення середньооблікової чисельності зайнятих та нижчі за середні по країні темпи росту заробітної плати (в 2015-2017 рр.) динаміка надходжень податку на доходи фізичних осіб – основного джерела наповнення загального фонду бюджету міста – була позитивною протягом усього аналізованого періоду. У I півріччі 2019 року податок на доходи фізичних осіб формував 51,2% доходів загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів, а його обсяг збільшився на 28,5% до показника відповідного періоду минулого року. Рівень виконання плану (з урахуванням змін) був достатнім – 49,1% планового річного показника.

Протягом I півріччя 2019 року відбулося суттєве зростання обсягу невиплаченої заробітної плати працівникам (з 3 млн. грн. до 11,8 млн. грн.). Співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці також зросло та станом на 01.07.2019 р. складало 2,7%, що відповідає помірному рівню заборгованості. Основними боржниками були переважно підприємства державної форми власності, причини виникнення заборгованості – відсутність фінансування з державного бюджету.

Економічний потенціал міста Кам'янське характеризується, передусім, потужним багатогалузевим промисловим комплексом. Місто має також розгалужену транспортну мережу, розвинену комунальну інфраструктуру, мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності помірний. При цьому зберігається залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності провідних промислових підприємств та, відповідно, має місце суттєва чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків, як і в більшості інших міст України, на території яких також сформований потужний промисловий комплекс.

Рівень економічного розвитку міста Кам'янське високий, порівняно з багатьма іншими містами України зі співставною структурою економіки та адміністративно-територіальним статусом: у розрахунку на 1 мешканця основні показники, які характеризують стан міської економіки (обсяг реалізованої промислової продукції, зовнішньоторговельного товарообігу, роздрібного товарообороту, а також

³ у зв'язку із запровадженням нової методології звітування територіальні підрозділи Державної служби статистики надають основні показники статистики праці (середньооблікова чисельність штатних працівників та середньомісячна заробітна плата штатних працівників) окремо за кожний квартал, а розрахунки наростаючим підсумком (за півріччя або рік) не здійснюють

середньомісячна заробітна плата), перевищують середні по країні, що забезпечується роботою підприємств потужного промислового комплексу міста.

Основними платниками обов'язкових платежів до бюджету міста є підприємства промисловості (металургійного комплексу, з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування). Рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини бюджету є високим, крім того зберігається суттєва залежність від одного із основних платників – ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», платежі якого формували 27,3% доходної частини загального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів) у 2018 році.

Підприємства промислового комплексу визначають економічний профіль міста та відносяться до найбільших роботодавців та великих платників податків до бюджетів усіх рівнів. Виробничу діяльність у місті здійснюють 36 великих та середніх підприємств, на яких працює понад 22 тис. осіб (9,2% наявного населення міста). Основними галузями промислового комплексу міста протягом аналізованого періоду залишались металургія (провідне підприємство – ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»), хімічна (АТ «ДНПРОАЗОТ», ПрАТ «Дніпровський завод мінеральних добрив») та коксохімічна галузі (ПрАТ «Южжокс» та ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод»), машинобудування (ПрАТ «Дніпровагонмаш») та електроенергетика (Середньодніпровська ГЕС ПрАТ «Укргідроенерго»). У 2018 році підприємствами міста Кам'янське було вироблено 12% українського чавуну, 11,2% коксу, 20,7% вантажних вагонів.

Ситуація в реальному секторі економіки країни впродовж 2015-2018 рр. була складною. Негативні ділові очікування, збільшення вартості енергоресурсів, зростання цін на сировину, матеріали, товари, збереження складних умов здійснення зовнішньоекономічної діяльності, складність отримання кредитних ресурсів, – усі ці та інші процеси негативно впливали на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, на їх зовнішньоекономічну діяльність. Ситуація в промисловому комплексі країни впродовж I півріччя 2019 року характеризувалась незначним зростанням обсягів промислового виробництва за окремими галузями. У 2019 році на розвиток промислового комплексу позитивно впливали: сприятлива цінова кон'юнктура на ключових світових товарних ринках вітчизняного експорту (зокрема, ринку чорних металів), розширення торговельного співробітництва з країнами ЄС та зростання економік основних торговельних партнерів України. Стримували динаміку розвитку реального сектору проведення планових ремонтів на окремих об'єктах виробничої сфери, продовження дії заборони РФ на ввезення окремих видів машинобудівної продукції українського походження, транспортно-логістичні проблеми.

Вплив негативних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу м. Кам'янського протягом аналізованого періоду був суттєвим. Обсяги реалізованої промислової продукції за більшістю основних галузей протягом 2016-2018 рр. та I півріччя 2019 року не мали сталої динаміки – в окремі періоди мало місце суттєве погіршення діяльності провідних підприємств металургійної галузі, хімічної та коксохімічної галузі, а також машинобудування, що у свою чергу впливало на динаміку надходжень до бюджету міста податкових платежів. За підсумками I півріччя 2019 року промисловими підприємствами міста було реалізовано продукції на суму 30,4 млрд. грн., що майже відповідало показнику

відповідного періоду попереднього року в фактичних цінах та у розрахунку на 1 мешканця було в 4,2 рази більше аналогічного показника по країні.

Зважаючи на те, що основним промисловим підприємствам міста (передусім металургійного комплексу, хімічної та коксохімічної промисловості) притаманна експортна орієнтованість, чутливість промислового комплексу м. Кам'янського до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є значною.

Протягом попередніх років на динаміку зовнішньої торгівлі товарами підприємств України впливало зниження зовнішнього попиту на продукцію внаслідок зміни кон'юнктури світового ринку, а також труднощі з реалізацією на традиційних ринках збуту, в тому числі внаслідок припинення співробітництва України з Російською Федерацією у воєнній сфері та введення обмежень з боку Російської Федерації на поставки продукції українських підприємств. Крім того, на обсяги зовнішньої торгівлі (передусім експортних поставок) значною мірою впливають сповільнення розвитку світової економіки на фоні посилення політики протекціонізму з боку США, загострення логістичних проблем (відсутність переміщення вантажів через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, обмеження на транзит українських товарів через територію Російської Федерації, а також загроза ескалації конфлікту з РФ в Азовському морі).

Протягом 2015-2018 рр. (за виключенням 2016 року) динаміка зовнішньоторговельного товарообороту підприємств міста Кам'янське була позитивною. За результатами 2018 року внаслідок суттєвого зростання обсягів експорту товарів обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств міста перевищив аналогічний показник попереднього року на 17,7% та склав 1 273,4 млн. доларів США, що в розрахунку на 1 мешканця в 2,1 рази більше середнього показника по країні. Сальдо зовнішньої торгівлі товарами протягом усього аналізованого періоду мало позитивне значення.

Залежність міста від іноземного капіталу є низькою – з початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 56,4 млн. доларів США прямих іноземних інвестицій, що в розрахунку на одного мешканця на 70,7% менше за середній показник по країні.

Інвестиційна активність на території Кам'янського значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу. Результатом інвестиційної активності підприємств міста є модернізація, технічне переоснащення та розширення виробництва конкурентоспроможної продукції, підвищення енергоефективності, а також зменшення негативного впливу виробництва на навколишнє середовище. Також щорічно Кам'янська міська рада виділяє кошти на оновлення міської інфраструктури. Крім того, міською владою плануються до реалізації інвестиційні проекти у рамках співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, у напрямку зменшення енергоспоживання в бюджетній сфері, реконструкції системи водопостачання та водовідведення, зовнішнього освітлення.

Динаміка основних показників розвитку будівельної галузі країни у 2018 році та I півріччі 2019 року була позитивною. У цей період зростали обсяги капітальних інвестицій та індекс виробництва будівельної продукції завдяки інвестиційній активності підприємств (проведення ремонтних та будівельних робіт на виробничих

підприємствах) та сектора загальнодержавного управління (проведення ремонтних робіт на об'єктах транспортної інфраструктури, що фінансуються з бюджетів). Обсяг виробленої будівельної продукції підприємствами міста Кам'янське у фактичних цінах у 2018 році також зростав. Обсяги прийнятих в експлуатацію площ житлових будинків також зростали, але в розрахунку на 1 000 осіб наявного населення, як і в попередніх періодах, поступалися відповідним показникам по країні в цілому.

Комунальна власність та комунальне господарство

Розгалужене житлово-комунальне господарство міста Кам'янське забезпечує надання комунальних послуг різним групам споживачів. Житлово-комунальному господарству м. Кам'янського, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Проблемою галузі житлового господарства є також значна потреба в коштах на проведення капітального ремонту інженерних мереж. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства. Крім того, проводиться підготовча робота у напрямку реалізації у цій сфері інвестиційних проєктів, спільних з міжнародними фінансовими організаціями.

Протягом 2016-2018 рр. та I півріччя 2019 року рівень проплати населення за житлово-комунальні послуги був нижчим за 100%. Загальний обсяг заборгованості населення за окремими видами житлово-комунальних послуг (з тепlopостачання та гарячого водopостачання, водopостачання та водовідведення, а також управління будинками) зростав та станом на 01.07.2019 р. у розрахунку на 1 мешканця відповідав високому рівню боргу.

Кам'янська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом аналізованого періоду Кам'янська міська рада приватизацію комунального майна не здійснювала, та проводила обережну політику щодо продажу земельних ділянок. При цьому надходження від оренди землі та майна залишаються важливими постійними джерелами наповнення загального фонду місцевого бюджету.

Бюджет міста

Бюджет м. Кам'янського – бюджет місцевого самоврядування, зведений бюджет міста включає міський бюджет та селищний бюджет смт Карнаухівка. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. Департамент фінансів міської ради забезпечує реалізацію державної бюджетної політики на території міста, загальну організацію бюджетного процесу в місті та координує діяльність його учасників, виконує функції складання та виконання місцевого бюджету, контролю за витрачанням

коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. За доходами та видатками запроваджено казначейське обслуговування бюджету м. Кам'янського. Звіти про виконання бюджету складаються щомісячно. Річні та квартальні звіти про виконання міського бюджету затверджуються міською радою за поданням виконавчих органів ради. В місті Кам'янське забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету міста Кам'янське формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Податкові надходження (найбільш прогнозовані та передбачувані джерела формування доходів) мають найбільшу питому вагу у структурі бюджету м. Кам'янського.

Динаміка доходної частини бюджету міста Кам'янське (без урахування трансфертів) протягом 2015-2018 рр. та I півріччя 2019 року була позитивною. Рівень бюджетної забезпеченості у більшості бюджетних періодів (крім 2017 року) зберігався на високому рівні у порівнянні з іншими містами країни – співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету в I півріччі 2019 року становило 101% (92,6% у 2018 році), що перевищує показники більшості міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки.

Зважаючи на структуру господарського комплексу, для бюджету міста Кам'янське характерним є значний рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду, крім того має місце суттєва залежність місцевих фінансів від результатів діяльності окремих підприємств. Відповідно, чутливість доходної частини бюджету міста до економічних ризиків є значною, як і в більшості інших міст України, на території яких також сформований потужний промисловий комплекс. На сьогодні рівень самостійності бюджету високий, м. Кам'янське протягом усього аналізованого періоду базову дотацію не отримувало, а в окремих бюджетних періодах мало статус міста-донора.

Бюджет м. Кам'янського за результатами виконання в 2015-2018 рр. та I півріччі 2019 року мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним та спеціальним фондами. Бюджет міста за підсумками I півріччя 2019 року виконано з профіцитом обсягом 185,15 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 180,34 млн. грн., профіцит спеціального фонду – 4,81 млн. грн. Виконання бюджету з профіцитом призвело до суттєвого зростання залишків бюджетних коштів та покращення показників ліквідності.

Ліквідність міського бюджету за результатами 2016-2018 рр. перебувала на низькому рівні за загальним та спеціальним фондами. Зважаючи на низькі показники ліквідності до міського бюджету протягом 2017 та 2018 років залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів (в межах бюджетного періоду) за загальним фондом. Протягом I півріччя 2019 року ліквідність бюджету міста зросла та станом на 01.07.2019 року перебувала на високому рівні.

Протягом I півріччя 2019 року до доходної частини бюджету міста надійшло 1 545,9 млн. грн., що на 9% більше, ніж обсяг надходжень у відповідному періоді 2018 року. При цьому приріст обсягу власних доходів бюджету міста (без урахування міжбюджетних трансфертів) становив 20,9%. Обсяги надходжень за переважною більшістю джерел наповнення бюджету міста (без урахування трансфертів) у 2019 році зростали, а рівень виконання річного плану за доходами загального та спеціального фондів за результатами I півріччя 2019 року був високим. Уточнений річний план на 2019 рік за доходами в цілому було виконано у січні-червні 2019 року на 54,8%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду міського бюджету виконані на 52,2%, спеціального фонду – на 88,1%.

Обсяг видаткової частини міського бюджету міста Кам'янське за результатами I півріччя 2019 року становив 1 360,8 млн. грн., затверджений на 2019 рік план за видатками бюджету було виконано у січні-червні на 47,5%. Основними напрямками видатків бюджету було фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Значні обсяги видатків здійснювалися також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю». Відповідно до бюджетної реформи 2014 року було змінено джерела фінансування найбільших галузей бюджетної сфери (освіти та охорони здоров'я), які, починаючи з 2015 року, фінансуються як за рахунок доходів бюджету міста, так і відповідних субвенцій з державного бюджету. При цьому частка міста в сумарному обсязі фінансування зазначених галузей значна.

У I півріччі 2019 року рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету був прийнятний, але за окремими основними напрямками обсяг видатків суттєво скоротився. Зокрема це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я: обсяги видатків за зазначеними галузями значною мірою залежать від надходжень трансфертів.

Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризувалася збереженням протягом 2016-2018 років низької питомої ваги капітальних видатків. У I півріччі 2019 року питома вага капітальних видатків становила 10,4%, що відповідає помірному рівню. Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді залишалася високою.

Боргові зобов'язання міста

Протягом 2015-2018 рр. та I півріччя 2019 року міська рада запозичень до бюджету міста не здійснювала. Станом на 01.07.2019 р. боргові зобов'язання міста Кам'янське склалися із заборгованості за середньостроковими позичками, залученими з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах. Прямий борг міської ради (без врахування позик, залучених із єдиного казначейського рахунку) станом на 01.07.2019 р. відсутній. У подальшому міська рада має наміри залучати кошти від міжнародних фінансових організацій для реалізації спільних проектів у сферах підвищення енергоефективності, реконструкції та технічного переоснащення систем водопостачання та водовідведення, термомодернізації будівель бюджетних установ та

капітального ремонту ліній зовнішнього освітлення із впровадженням енергозберігаючих технологій.

1. Адміністративно-територіальний устрій та управління в місті

Місто Кам'янське є самоврядною територіальною одиницею, в межах якої територіальна громада здійснює місцеве самоврядування, має свою комунальну власність, бюджет міста та органи місцевого самоврядування. Адміністративно територія міста поділяється на 3 райони: Південний, Дніпровський та Заводський. До підпорядкування Кам'янської міської ради відносяться також смт Карнаухівка та селище Світле (входить до складу Південного району).

Починаючи з жовтня 2015 року у Кам'янському районі у місті ради не створені⁴. Міське самоврядування здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через міську раду, селищну раду смт Карнаухівка, виконавчі органи міської та селищної рад. У жовтні 2019 року міською радою було ухвалено рішення про ліквідацію районних адміністрацій та реорганізацію виконавчих органів міської ради. Дане рішення набуло чинності з 01.01.2020 р. Також у жовтні 2019 року, враховуючи звернення мешканців смт Карнаухівка щодо приєднання селища до складу міста, міською радою було ухвалено рішення про надання згоди на добровільне приєднання Карнаухівської територіальної громади, як старостинського округу, до Кам'янської міської територіальної громади.

Міський голова є головною посадовою особою територіальної громади. Він обирається відповідною територіальною громадою на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років. Міський голова міста Кам'янського очолює виконавчий комітет, йому підпорядковані виконавчі органи міської ради, він головує на засіданнях міської ради та здійснює інші повноваження в порядку і в межах, встановлених законом. За результатами виборів, що відбулися у жовтні-листопаді 2015 року, міським головою було обрано Білоусова Андрія Леонідовича, який отримав 51,84% голосів виборців.

Вибори у міську раду проводились одночасно із виборами міського голови. Термін повноважень депутатського корпусу, який налічує 42 депутатських місця, становить 5 років. Чергові місцеві вибори мають відбутись у 2020 році.

Відповідно до Регламенту Кам'янської міської ради VII скликання, затвердженого Рішенням Кам'янської міської ради від 01.12.2015 р. №03-01/VII (зі змінами) Кам'янська міська рада – орган місцевого самоврядування, що складається з депутатів і відповідно до законодавства представляє територіальну громаду міста Кам'янське та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження, які визначені Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», іншими законами. Кам'янська міська рада є юридичною особою, має печатку, може від свого імені набувати майнових і особистих немайнових прав, бути позивачем і відповідачем у суді та мати інші повноваження у межах чинного законодавства.

Міська рада проводить свою роботу сесійно. Сесія складається з пленарних засідань і засідань постійних комісій. Всі питання, що внесені до порядку денного сесії розглядаються на засіданнях постійних комісій. Засідання сесії проводяться гласно.

⁴ рішення Дніпродзержинської міської ради від 28.11.2014 № 1154-57/6 «Про неутворення районних у м. Дніпродзержинську рад»

Сесії міської ради (крім першої) скликаються міським головою відповідно до плану роботи ради за необхідності, але не менше одного разу в квартал, а з питань відведення земельних ділянок – не менше одного разу на місяць. Пленарне засідання є правомочним за умови участі у ньому більше половини депутатів від загального складу ради.

Рішення ради приймається на її пленарному засіданні. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини депутатів від загального складу ради, крім випадків, прямо передбачених Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні». Рішення ради нормативно-правового характеру набирають чинності з дня їх оприлюднення у друкованому засобі масової інформації міської ради або на офіційному сайті міської ради, якщо радою не встановлено більш пізній строк введення цих рішень у дію. Прийняті рішення підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті міської ради не пізніше п'яти робочих днів з дня їх підписання міським головою.

Виконавчими органами міської ради є її виконавчий комітет, департаменти, управління, відділи та інші виконавчі органи, створені міською радою. Виконавчі органи ради утворюються радою для здійснення виконання повноважень місцевого самоврядування у межах, визначених чинним законодавством. Розподіл обов'язків між керівництвом Кам'янської міської ради та її виконавчого комітету здійснює міський голова. Виконавчий комітет міської ради утворюється та його персональний склад (за пропозицією голови) затверджується міською радою відповідного скликання на строк її повноважень. Очолює виконавчий комітет міський голова. Після закінчення повноважень ради, міського голови, її виконавчий комітет здійснює свої повноваження до сформування нового складу виконавчого комітету. Основною формою роботи виконавчого комітету є його засідання, які правомочні за умови присутності більше 1/2 загального складу виконавчого комітету міської ради. Засідання виконавчого комітету міської ради проводяться з метою колегіального прийняття рішень, що належать до його повноважень згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Міська влада проводить політику прозорості діяльності міської влади. З метою більш повного задоволення потреб населення, підприємств, установ, організацій в місті Кам'янське та за його межами в об'єктивній, комплексній інформації про різні сфери суспільного життя міста, а також про діяльність та рішення органів місцевого самоврядування створений та функціонує офіційний веб-сайт міста (<http://kam.gov.ua/>). Офіційний сайт міської ради регулярно оновлюється, є доступ до документів міськради та виконкому. На сайті міста представлена політична, економічна, правова, управлінська, культурна та інша інформація про м. Кам'янське та життя міської громади, довідкова інформація про посадових осіб місцевого самоврядування та інша важлива інформація, що становить інтерес для територіальної громади міста та інших зацікавлених осіб.

2. Соціально-економічний розвиток та потенціал міста

Економічний потенціал міста Кам'янське характеризується, передусім, потужним багатогалузевим промисловим комплексом. Місто має також розгалужену транспортну мережу, розвинену комунальну інфраструктуру, мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності помірний. При цьому зберігається залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності провідних промислових підприємств та, відповідно, має місце суттєва чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків, як і в більшості інших міст України, на території яких також сформований потужний промисловий комплекс.

Основними платниками обов'язкових платежів до бюджету міста є підприємства промисловості (металургійного комплексу, з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування). Рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини бюджету є високим, крім того зберігається суттєва залежність від одного із основних платників – ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», платежі якого формували 27,3% доходної частини загального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів) у 2018 році.

Протягом 2014-2016 рр. на економіку міста та його фінансовий стан негативно впливали складна ситуація в економіці країни та зростання інфляційного тиску на економіку, що призвело до зниження реальних доходів підприємств і громадян. Серед основних факторів, що зумовлювали негативні економічні тенденції, були: загальнодержавна внутрішньополітична криза та військовий конфлікт у східному регіоні України, анексія Криму Російською Федерацією, розрив міжрегіональних зв'язків та погіршення відносин із окремими основними торговими партнерами, звуження зовнішнього та внутрішнього попиту на продукцію вітчизняних виробників, скорочення державного фінансування, погіршення фінансових результатів підприємств, складна ситуація на фінансовому ринку та девальвація гривні відносно основних світових валют.

Протягом 2017-2018 рр. після тривалої рецесії намітилися тенденції до поступового відновлення темпів зростання економіки, відбувалося уповільнення інфляційних процесів унаслідок стриманої монетарної та фіскальної політики, а також завдяки сприятливій динаміці світових цін на сировину та стабілізації інфляційних очікувань. Економічний розвиток України у першій половині 2019 року також в цілому характеризувався позитивною динамікою, крім окремих показників виробничої сфери, зокрема, виробництва деяких видів промислової діяльності (добування інших корисних копалин та розроблення кар'єрів, легка промисловість, виробництво паперу та паперових виробів, машинобудування, виробництво коксу, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря), що у свою чергу позначилось на обсягах реалізації промислової продукції в цілому та результатах підприємств оптової торгівлі. При цьому, збереження в цілому сприятливої цінової кон'юнктури на окремих світових товарних ринках сприяло збільшенню обсягів зовнішньої торгівлі товарами, в тому числі за рахунок експортної складової. Найбільшу питому вагу в українському експорті товарів мають «Продовольчі товари та сировина для їх виробництва», а також «Чорні й кольорові метали та вироби з них». У I півріччі 2019 року завдяки інвестиційній активності підприємств та сектора загальнодержавного управління зростали обсяги

виробництва будівельної продукції. Позитивну динаміку розвитку демонстрували також підприємства агропромислового комплексу (завдяки вищій урожайності окремих озимих та ранніх сільськогосподарських культур) та транспорту (переважно за рахунок високої ділової активності окремих підприємств – користувачів послугами автомобільного транспорту та авіаційної галузі). На подальший розвиток вітчизняної економіки можуть вплинути: сповільнення розвитку світової економіки на фоні посилення політики протекціонізму з боку США, загроза ескалації бойових дій на сході, міграційні процеси, загострення логістичних проблем (відсутність переміщення вантажів через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, обмеження на транзит українських товарів через територію Російської Федерації, а також можлива ескалація конфлікту з РФ в Азовському морі).

У 2017-2019 рр. зберігались негативні чинники, що впродовж попередніх років обмежували економічний розвиток та стан фінансового ринку країни, що у свою чергу негативно впливало на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів. Незважаючи на уповільнення інфляційних процесів та наявну з початку минулого року тенденцію щодо укріплення гривні відносно долара США, а також пом'якшення монетарної політики Національного банку України, активність на фінансовому ринку, зокрема, кредитна активність банків залишається слабкою.

Рівень економічного розвитку міста Кам'янське високий, порівняно з багатьма іншими містами України зі співставною структурою економіки та адміністративно-територіальним статусом: у розрахунку на 1 мешканця основні показники, які характеризують стан міської економіки (обсяг реалізованої промислової продукції, зовнішньоторговельного товарообігу, роздрібного товарообороту, а також середньомісячна заробітна плата), перевищують середні по країні, що забезпечується роботою підприємств потужного промислового комплексу міста.

2.1. Населення та стан ринку праці

За чисельністю населення Кам'янське належить до середніх міст України. Демографічна ситуація у місті протягом 2015-2018 рр. та I півріччя 2019 року характеризувалась поступовим скороченням чисельності наявного населення за рахунок природного скорочення. Протягом I півріччя 2019 року чисельність населення міста скоротилась на 0,9 тис. осіб до 239,4 тис. осіб станом на 01.07.2019 р. (Таблиця 2.1).

Таблиця 2.1. Динаміка показників демографічних процесів у м. Кам'янське та в Україні, тис. осіб

Показник	2015	2016	2017	2018	I півр. 2019
Місто					
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	246,2	244,2	242,0	240,3	239,4
Природний приріст населення, тис. осіб	-1,5	-1,6	-1,7	-2,0	-1,2
Механічний приріст населення, тис. осіб	0,1	-0,4	-0,5	0,3	0,3
Україна*					
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	42 760,5	42 584,5	42 386,4	42 153,2	42 010,1
Природний приріст населення, тис. осіб	-183,0	-186,6	-210,1	-251,8	-154,8
Механічний приріст населення, тис. осіб	14,2	10,6	12,0	18,6	11,6

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України

Протягом тривалого часу сальдо природного приросту у місті зберігає від'ємне значення. Наявність у місті потужного промислового потенціалу призводить до великої кількості викидів у навколишнє середовище, що спричиняє забруднення повітряного та водного басейнів, шкідливо впливає на здоров'я населення та в цілому порушує екосистему регіону. Крім того, в окремих періодах мав місце також міграційний відтік, зумовлений тимчасовим погіршенням стану ринку праці внаслідок скорочення зайнятих на окремих провідних підприємствах. У 2018 році та I півріччі 2019 року сальдо механічного приросту в місті мало позитивне значення. Слід зазначити, що скорочення в подальшому чисельності мешканців міста, зокрема населення працездатного віку, обмежуватиме доходну базу місцевого бюджету, значну частину якої формує податок на доходи фізичних осіб.

Зважаючи на структуру економіки Кам'янського – одного з важливих промислових центрів України – для міста характерною є залежність динаміки розвитку ринку праці від ефективної діяльності містоутворюючих підприємств, передусім металургійного комплексу, а також з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування. Основними роботодавцями є такі великі промислові підприємства, як: ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» (середньооблікова чисельність зайнятих – 9,12 тис. осіб), АТ «ДНПРОАЗОТ» (3,76 тис. осіб), ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод» (1,17 тис. осіб), ПрАТ «Дніпровагонмаш» (1,83 тис. осіб), ПрАТ «Южжокс» (1,14 тис. осіб).

Суттєву роль у забезпеченні зайнятості мешканців міста має малий та середній бізнес. Загалом на малих та середніх підприємствах міста на початок 2019 року було зайнято 16,2 тис. осіб, або майже 7% наявного населення міста. Станом на 01.01.2019 р. в місті діяло 1 108 малих та 57 середніх підприємств, кількість зареєстрованих фізичних осіб-підприємців склала 10 026 осіб.

Протягом попередніх чотирьох років умови діяльності промислових підприємств, зокрема металургійної галузі, машинобудування та хімічної промисловості, залишалися складними, що негативно впливало на показники зайнятості населення. В аналізованому періоді відбулось скорочення зайнятих на окремих провідних підприємствах, а також застосовувались вимушені адміністративні відпустки та скорочення робочого часу. Відповідно, середньооблікова чисельність штатних працівників по місту в цілому зберігала тенденцію до скорочення. За розрахунками

агентства⁵, середньооблікова чисельність штатних працівників у м. Кам'янському протягом I півріччя 2019 року в цілому скоротилась на 5,2% (до 42,7 тис. осіб). За результатами січня-червня 2019 року питома вага зайнятих на підприємствах основного кола статистичної звітності у загальній чисельності наявного населення міста становила 17,8% та несуттєво поступалась відповідному показнику по Україні в цілому (Таблиця 2.2).

Таблиця 2.2. Динаміка основних показників ринку праці (без урахування малого бізнесу) в м. Кам'янське та в Україні

Показник	2015	2016	2017	2018	I півр. 2019
Місто					
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	51,4	49,5	47,4*	45,0*	42,7*
Темпи росту до попереднього періоду, %	94,7	96,3	95,7	95,0	94,8
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, %	20,9	20,3	19,6	18,7	17,8
Україна**					
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	8 064,7	7 868,1	7 679,0	7 661,0	7 511,7
Темпи росту до попереднього періоду, %	90,0	97,6	97,6	99,8	98,1
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, %	18,9	18,5	18,1	18,2	17,9

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Дніпропетровській області, що надаються окремо за кожний квартал

** дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України, Головне управління статистики в Дніпропетровській області

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Кам'янського у 2015-2017 роках були високими, але поступались темпам зростання аналогічного показника по країні. У 2018 році ситуація покращилась, проте рівень оплати праці, як і в 2016-2017 рр., залишався нижчим за середній показник по країні в цілому. За результатами 2018 року рівень оплати праці збільшився на 35,4%, тоді як по країні приріст становив 24,8% до відповідного показника 2017 року. Протягом I півріччя 2019 року рівень оплати праці за підрахунками агентства збільшився на 23,8% (на 13,1% по країні в цілому) до 10 307,4 грн. та перевищив середній показник по країні на 2,8%.

⁵ у зв'язку із запровадженням нової методології звітування територіальні підрозділи Державної служби статистики надають основні показники статистики праці (середньооблікова чисельність штатних працівників та середньомісячна заробітна плата штатних працівників) окремо за кожний квартал, а розрахунки наростаючим підсумком (за півріччя або рік) не здійснюють

Таблиця 2.3. Динаміка показників заробітної плати в м. Кам'янське та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018	I півр. 2019
Місто					
Середньомісячна заробітна плата, грн.	4 263,8	4 803,7	6 151,8*	8 328,6*	10 307,4*
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати, %	119,2	112,7	128,1	135,4	123,8
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду, млн. грн.	7,6	5,1	3,1	3,0	11,8
Середньомісячний ФОП, млн. грн.	219,2	237,8	291,4	375,0	440,1
Співвідношення обсягу заборгованості за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці, %	3,5	2,1	1,1	0,8	2,7
Україна**					
Середньомісячна заробітна плата, грн.	4 195,0	5 183,0	7 104,0	8 865,0	10 027,0
Темпи зростання середньомісячної заробітної плати, %	120,5	123,6	137,1	124,8	113,1
Заборгованість за виплатою заробітної плати на кінець періоду, млн. грн.	1 880,8	1 791,0	2 368,4	1 455,7	2 857,8
Середньомісячний ФОП, млн. грн.	33 831,4	40 780,4	54 551,6	67 914,8	75 319,5
Співвідношення обсягу заборгованості за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці, %	5,6	4,4	4,3	2,1	3,8

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Дніпропетровській області, що надаються окремо за кожний квартал

** дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України, Головне управління статистики в Дніпропетровській області

Незважаючи на позитивну динаміку зростання номінальної заробітної плати, рівень оплати праці протягом 2016-2018 рр. був нижчим за середній показник по країні, що обмежувало обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб (найвагомніше джерело наповнення бюджету міста). При цьому динаміка надходжень податку на доходи фізичних осіб була позитивною протягом усього аналізованого періоду. Приріст надходжень податку за результатами 2016, 2017 та 2018 років становив 34,6%, 34,4% та 28,8% відповідно. У I півріччі 2019 року податок на доходи фізичних осіб формував 51,2% доходів загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів, а його обсяг збільшився на 28,5% до показника відповідного періоду минулого року. Рівень виконання плану (з урахуванням змін) є достатнім – 49,1% планового річного показника.

Протягом 2016-2018 років, незважаючи на складні умови фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, співвідношення обсягу боргу за виплатою заробітної плати до середньомісячного фонду оплати праці перебувало на низькому рівні. Протягом I півріччя 2019 року відбулося суттєве зростання обсягу невиплаченої заробітної плати працівникам (з 3 млн. грн. до 11,8 млн. грн.). Співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці також зросло та станом на 01.07.2019 р. складало 2,7%, що відповідає помірному рівню заборгованості. Основними боржниками були переважно підприємства державної форми власності: ДП «Бар'єр», ДП «Смоли», ДП «УкрДІАП» (у листопаді 2018 року порушено справу про банкрутство підприємства). Причини виникнення заборгованості – відсутність фінансування з державного бюджету.

За чисельністю населення (239,4 тис. осіб станом на 01.07.2019 р.) м. Кам'янське відноситься до середніх міст України. Чисельність наявного населення міста поступово скорочується переважно за рахунок природного скорочення. Зважаючи на структуру економіки Кам'янського – одного з важливих промислових центрів України – для міста характерною є залежність динаміки розвитку ринку праці від ефективної діяльності містоутворюючих підприємств, передусім металургійного комплексу, а також з виробництва коксу, хімічної промисловості та машинобудування. Протягом попередніх чотирьох років умови діяльності промислових підприємств залишалися складними, що негативно впливало на показники зайнятості населення: середньооблікова чисельність штатних працівників по місту в цілому зберігала тенденцію до скорочення. Протягом I півріччя 2019 року за розрахунками агентства, середньооблікова чисельність штатних працівників у м. Кам'янському в цілому скоротилась на 5,2% (до 42,7 тис. осіб). За результатами січня-червня 2019 року питома вага зайнятих на підприємствах основного кола статистичної звітності у загальній чисельності наявного населення міста становила 17,8% та несуттєво поступалась відповідному показнику по Україні в цілому (17,9%).

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Кам'янського у 2015-2017 роках поступались темпам зростання аналогічного показника по країні. Починаючи з 2018 року ситуація покращилась, проте рівень оплати праці у минулому році, як і в 2016-2017 рр., залишався нижчим за середній показник по країні в цілому. Протягом I півріччя 2019 року рівень оплати праці за підрахунками агентства збільшився на 23,8% (на 13,1% по країні в цілому) до 10 307,4 грн., що перевищує середній показник по країні на 2,8%.

Незважаючи на щорічне скорочення середньооблікової чисельності зайнятих та нижчі за середні по країні темпи росту заробітної плати (в 2015-2017 рр.) динаміка надходжень податку на доходи фізичних осіб – основного джерела наповнення загального фонду бюджету міста – була позитивною протягом усього аналізованого періоду. У I півріччі 2019 року податок на доходи фізичних осіб формував 51,2% доходів загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів, а його обсяг збільшився на 28,5% до показника відповідного періоду минулого року. Рівень виконання плану (з урахуванням змін) є достатнім – 49,1% планового річного показника.

Протягом I півріччя 2019 року відбулося суттєве зростання обсягу несплаченої заробітної плати працівникам (з 3 млн. грн. до 11,8 млн. грн.). Співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці також зросло та станом на 01.07.2019 р. складало 2,7%, що відповідає помірному рівню заборгованості. Основними боржниками були переважно підприємства державної форми власності, причини виникнення заборгованості – відсутність фінансування з державного бюджету.

2.2. Промисловість

Стратегічною галуззю економіки міста Кам'янське є промисловість. Місто Кам'янське є одним із великих промислових центрів країни, підприємства промислового комплексу визначають економічний профіль міста та є найбільшими роботодавцями та великими платниками податків до бюджетів усіх рівнів. Промисловий комплекс міста Кам'янське налічує 36 великих і середніх підприємств, на яких працює близько 22 тис. осіб (9,2% населення міста та понад половини середньооблікової чисельності штатних працівників). Найбільшими промисловими підприємствами міста є: ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», АТ «ДНПРОАЗОТ», ПрАТ «ЮЖКОКС» та ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод», ТОВ ПП «ЗП», ПрАТ «Дніпровагонмаш», Кам'янський завод ПрАТ «ХайдельбергЦемент Україна», ДП «Смоли», ПрАТ «Дніпровський завод мінеральних добрив». Серед основних видів промислової продукції, що виробляються міськими підприємствами, є: чавун, сталь, прокат, кокс, цемент, мінеральні добрива, промислові та магістральні вагони. У 2018 році на промислові підприємства міста Кам'янського припадало 11,6% загального обсягу реалізації промислової продукції області та 2,4% відповідного загальноукраїнського показника. Підприємства міста виробили 12% українського чавуну, 20,7% вантажних вагонів, 11,2% коксу та близько 0,8% електроенергії.

Ситуація в реальному секторі економіки країни впродовж 2015-2018 рр. була складною. Негативні ділові очікування, збільшення вартості енергоресурсів, зростання цін на сировину, матеріали, товари, збереження складних умов здійснення зовнішньоекономічної діяльності, складність отримання кредитних ресурсів, – усі ці та інші процеси негативно впливали на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, на їх зовнішньоекономічну діяльність. Ситуація в промисловому комплексі країни впродовж I півріччя 2019 року характеризувалась незначним зростанням обсягів промислового виробництва за окремими галузями. У 2019 році на розвиток промислового комплексу позитивно впливали: сприятлива цінова кон'юнктура на ключових світових товарних ринках вітчизняного експорту (зокрема, ринку чорних металів), розширення торговельного співробітництва з країнами ЄС та зростання економік основних торговельних партнерів України. Стримували динаміку розвитку реального сектору проведення планових ремонтів на окремих об'єктах виробничої сфери, продовження дії заборони РФ на ввезення окремих видів машинобудівної продукції українського походження, транспортно-логістичні проблеми.

Чутливість промислового комплексу міста Кам'янське до негативних загальнодержавних факторів протягом аналізованого періоду була суттєвою. Обсяги реалізованої промислової продукції за більшістю основних галузей протягом 2016-2018 рр. та I півріччя 2019 року не мали сталої динаміки – в окремі періоди мало місце суттєве погіршення діяльності провідних підприємств металургійної галузі, хімічної та коксохімічної галузі, а також машинобудування, що у свою чергу впливало на динаміку надходжень до бюджету міста податкових платежів. За підсумками I півріччя 2019 року промисловими підприємствами міста було реалізовано продукції на суму 30,4 млрд. грн., що майже відповідало показнику відповідного періоду попереднього року в фактичних цінах та у розрахунку на 1 мешканця традиційно суттєво перевищувало аналогічний показник по країні (Таблиця 2.4).

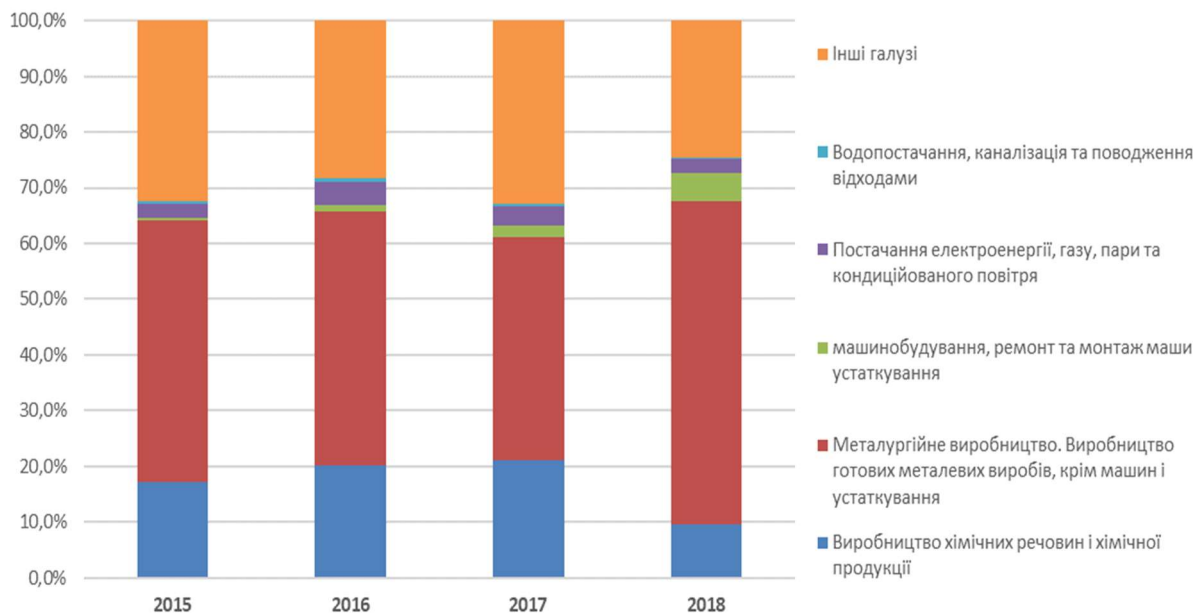
Таблиця 2.4. Динаміка основних показників промислового комплексу в м. Кам'янське та в Україні

Показник	2015	2016	2017	2018	I півр. 2019
Місто					
Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах по місту, млн.грн	36 789,2	32 303,9	40 276,3	56 010,7	30 354,6
Темп росту обсягів реалізації (місто), %	139,2	87,8	124,7	139,1	99,6
Середній обсяг реалізації промислової продукції по місту у розрахунку на одного мешканця, грн.	149 428,1	132 284,6	166 431,0	233 086,7	126 794,7
Україна*					
Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах по країні, млн.грн	1 496 013,0	1 767 093,3	2 153 031,3	2 508 579,5	1 279 009,9
Темп росту обсягів реалізації (країна), %	125,1	118,1	121,8	116,5	105,6
Середній обсяг реалізації промислової продукції по Україні в розрахунку на одного мешканця, грн.	36 789,2	32 303,9	40 276,3	56 010,7	30 354,6

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України

Промисловий комплекс міста суттєво концентрований за основними підприємствами та галузями. Понад 50% загального обсягу реалізованої продукції припадає на металургійний комплекс. Крім металургії провідними галузями промислового комплексу міста протягом аналізованого періоду залишалися хімічна та коксохімічна галузь, машинобудування та електроенергетика.

Малюнок 2.1. Структура промисловості м. Кам'янське за обсягами реалізації промислової продукції, %

Джерело: Кам'янська міська рада

Серед галузей переробної промисловості найбільшу питому вагу в загальних обсягах реалізованої промислової продукції утримує металургія. Провідним підприємством металургійного комплексу міста є ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» – одне

з найпотужніших металургійних підприємств України. Підприємство є найбільшим експортером міста – у 2018 році його частка у загальному обсязі експорту підприємств м. Кам'янське становила 85,8%. Протягом аналізованого періоду обсяги промислового виробництва та реалізації продукції підприємств галузі зазнавали суттєвих коливань. Зокрема, у II-III кварталах 2017 року внаслідок негативної цінової кон'юнктури на ринку металопродукції, зростання цін на використані енергоресурси, а також обмеження поставок коксу, вугілля та металобрухту призвели до різкого скорочення обсягів виробництва та тимчасового зупинення основного підприємства галузі (ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»). З вересня 2017 року роботу підприємства було відновлено в повному обсязі. За результатами 2018 року підприємствами металургійного комплексу було реалізовано продукції на суму 32,5 млрд. грн. (58% загального обсягу реалізованої промислової продукції підприємствами міста), що вдвічі більше за відповідний показник 2017 року.

Другою за обсягами реалізації промислової продукції галузю переробної промисловості міста є хімічна промисловість. Найбільше підприємство галузі – АТ «ДНПРОАЗОТ» – провідний постачальник мінеральних добрив, продуктів базової хімії (їдкого натрію і синтетичної соляної кислоти), гіпохлориту натрію, товарів народного споживання та єдине підприємство в Україні по виробництву рідкого хлору, що застосовується для стерилізації питної води і очищення стічних вод. Підприємство є одним з найбільших експортерів міста, продукція експортується в країни Західної та Східної Європи, Південної Америки, Азійсько-Тихоокеанського регіону, країни СНД і Балтії.

До коксохімічної галузі входять підприємства ПрАТ «ЮЖКОКС» та ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод» – виробники коксу високої якості. З побічних продуктів основного процесу на підприємствах здійснюється виробництво інших хімічних речовин. Продукція підприємств постачається до Туреччини, Польщі, Чехії, Угорщини, Фінляндії та Росії.

Слід зазначити, що суттєве зростання цін на енергоресурси, зокрема на газ, негативно впливає на результати діяльності підприємств хімічної галузі. У червні 2018 року з цієї причини АТ «ДНПРОАЗОТ» призупиняло виробництво. У липні 2018 року мало місце розконсервування лише хлорної групи цехів даного підприємства, тоді як інші цехи (з виробництва мінеральних добрив, аміаку та іншої продукції) до кінця 2018 року працювали на 10% від своєї потужності. Сукупні обсяги реалізації промислової продукції хімічної промисловості міста за результатами 2018 року скоротились на 36,8%. При цьому в I півріччі 2019 року ситуація покращилась – приріст обсягів реалізації становив 7,2% до відповідного показника у I півріччі 2018 року.

Однією з провідних галузей переробної промисловості міста залишається машинобудування, на яке припадає близько 5% обсягів реалізації продукції. Протягом попередніх років ситуація на основних машинобудівних підприємствах країни залишалася складною. Через нестабільну політичну ситуацію та військові дії на сході країни відбулося ускладнення ділових зв'язків між суб'єктами в різних регіонах та зберігаються напружені відносини з ключовими країнами-партнерами (зокрема, з Російською Федерацією). На зовнішній попит чинять тиск труднощі з реалізацією на традиційних ринках збуту, зокрема, через ухвалення Російською Федерацією деяких директивних документів, що обмежують можливість поставок з боку України, а також введення обмежень з боку Уряду України на поставку товарів військового призначення

та подвійного використання в Російську Федерацію. Протягом 2016-2018 рр. та I півріччя 2019 року обсяги реалізації промислової продукції підприємствами машинобудування у м. Кам'янське, на відміну від загальнодержавних показників, зростали. У I півріччі 2019 року приріст обсягів реалізації становив 22,1% до відповідного показника у I півріччі 2018 року. До найбільших підприємств машинобудівної галузі міста належить ПрАТ «Дніпровагонмаш», яке спеціалізується на виготовленні вантажних вагонів для магістральних залізничних доріг і різних галузей промисловості, здійсненні капітального та деповського ремонту вантажних вагонів та виробництві альтернативних видів продукції (контейнерів, сільськогосподарської техніки). На сьогодні основним ринком збуту підприємства є внутрішній ринок України.

Значну питому вагу в обсягах реалізації промислової продукції підприємств міста має енергетична галузь. На території міста здійснює діяльність Середньодніпровська ГЕС потужністю 352 тис.кВт, яка входить до складу ПрАТ «Укргідроенерго» та є одним із найпотужніших постачальників електричної енергії Дніпропетровської області і України. В енергетичному секторі обсяг реалізованої продукції протягом 2018 року та I півріччя 2019 року скоротився на 1,8% та 9,8% відповідно.

Чутливість промислового комплексу міста Кам'янське до негативних загальнодержавних факторів є суттєвою. Протягом 2015-2018 рр. та I півріччя 2019 року вплив негативних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу міста Кам'янське був значним, на обсяги надходжень податків та зборів до міського бюджету – помірним. Динаміка доходної частини бюджету міста в цілому була позитивною, хоча в окремі періоди основні промислові підприємства скорочували обсяги перерахування податків та зборів до місцевого бюджету.

Промисловий комплекс міста Кам'янське є базовим з точки зору формування економічного профілю міста та регіону. Виробничу діяльність у місті здійснюють 36 великих і середніх підприємств, серед яких є найбільші роботодавці міста та платники податків до місцевого бюджету. Промисловий комплекс міста суттєво концентрований за основними підприємствами та галузями. Провідними галузями промислового комплексу міста є металургія, хімічна та коксохімічна галузь, машинобудування та електроенергетика. При цьому металургійний комплекс забезпечує понад 50% загального обсягу реалізованої підприємствами міста продукції.

Вплив негативних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу м. Кам'янського протягом аналізованого періоду був суттєвим. Обсяги реалізованої промислової продукції за більшістю основних галузей протягом 2016-2018 рр. та I півріччя 2019 року не мали сталої динаміки – в окремі періоди мало місце суттєве погіршення діяльності провідних підприємств металургійної галузі, хімічної та коксохімічної галузі, а також машинобудування, що у свою чергу впливало на динаміку надходжень до бюджету міста податкових платежів. За підсумками I півріччя 2019 року промисловими підприємствами міста було реалізовано продукції на суму 30,4 млрд. грн., що майже відповідало показнику відповідного періоду попереднього року в фактичних цінах та у розрахунку на 1 мешканця було в 4,2 рази більше аналогічного показника по країні.

2.3. Зовнішньоекономічна діяльність

Промислові підприємства Кам'янського входять до переліку основних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності Дніпропетровської області: за підсумками 2018 року питома вага підприємств міста в загальнообласному обсязі зовнішньоторговельного обороту становила 9,8%, в обсязі по Україні – 1,2%. Провідними підприємствами експортерами-імпортерами є: ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», АТ «ДНПРОАЗОТ», ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод», ПрАТ «ЮЖКОКС», ТОВ ПП «ЗІП», ДП «Смоли».

Зважаючи на те, що основним промисловим підприємствам міста притаманна експортна орієнтованість, чутливість промислового комплексу м. Кам'янське до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є значною.

Протягом останніх років на динаміку зовнішньої торгівлі товарами підприємств України впливало зниження зовнішнього попиту на продукцію внаслідок зміни кон'юнктури світового ринку, а також труднощі з реалізацією на традиційних ринках збуту, в тому числі внаслідок припинення співробітництва України з Російською Федерацією у воєнній сфері та введення обмежень з боку Російської Федерації на поставки продукції українських підприємств. Крім того, на обсяги зовнішньої торгівлі (передусім експортних поставок) значною мірою впливають сповільнення розвитку світової економіки на фоні посилення політики протекціонізму з боку США, загострення логістичних проблем (відсутність переміщення вантажів через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, обмеження на транзит українських товарів через територію Російської Федерації, а також загроза ескалації конфлікту з РФ в Азовському морі).

Протягом 2017 та 2018 років, на відміну від 2016 року, зовнішньоторговельний товарооборот у м. Кам'янському зростає. За результатами 2018 року обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств міста перевищив аналогічний показник попереднього року на 17,7% та склав майже 1,3 млрд. доларів США, що в розрахунку на 1 мешканця в 2,1 рази більше середнього показника по країні.

Таблиця 2.5. Динаміка показників зовнішньої торгівлі у м. Кам'янське та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018
Місто				
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1 201,6	926,3	1 081,5	1 273,4
Темпи росту зовнішньоторговельного товарообороту, %	160,8	77,1	116,8	117,7
Зовнішньоторговельний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця, доларів США	4 880,7	3 793,1	4 469,2	5 299,3
Україна*				
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	75 637,1	75 611,4	92 865,1	104 481,0
Темпи росту зовнішньоторговельного товарообороту, %	69,8	100,0	122,8	112,5
Зовнішньоторговельний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця, доларів США	1 768,9	1 775,6	2 190,9	2 478,6

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України

Сальдо зовнішньої торгівлі товарами протягом усього аналізованого періоду мало позитивне значення. Основу товарної структури експорту підприємств міста складає продукція переробної промисловості – чавун, прокат, трубна заготовка, напівоброблені залізничні осі, арматура, катанка, карбамід, аміак, сировина коксохімічна, пек та смола кам'яновугільні, бензол, сульфат амонію, лакофарбова продукція.

Залежність міста від іноземного капіталу є низькою – з початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 56,4 млн. доларів США прямих іноземних інвестицій (станом на 01.07.2019 р.), що в розрахунку на одного мешканця на 70,7% менше за середній показник по країні.

Промислова спеціалізація міста Кам'янське визначається, насамперед, експортоорієнтованими металургійним комплексом та хімічною промисловістю, які є уразливими до змін зовнішньоекономічної кон'юнктури. Протягом 2015-2018 років (за виключенням 2016 року) динаміка зовнішньоторговельного товарообороту підприємств міста Кам'янське була позитивною. За результатами 2018 року внаслідок суттєвого зростання обсягів експорту товарів обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств міста перевищив аналогічний показник попереднього року на 17,7% та склав 1 273,4 млн. доларів США, що в розрахунку на 1 мешканця в 2,1 рази більше середнього показника по країні. Сальдо зовнішньої торгівлі товарами протягом усього аналізованого періоду мало позитивне значення.

Залежність міста від іноземного капіталу є низькою – з початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 56,4 млн. доларів США прямих іноземних інвестицій, що в розрахунку на одного мешканця на 70,7% менше за середній показник по країні.

2.4. Торгівля

Підприємства торгівлі міста Кам'янське мають важливе соціальне значення (як з точки зору забезпечення попиту населення пропозиціями основних споживчих товарів і послуг, так і забезпечення зайнятості у місті), а також формують вагомую частину доходів місцевого бюджету. Номінальні обсяги роздрібного товарообороту підприємств торгівлі та ресторанного господарства м. Кам'янське у 2016-2018 рр. та I півріччі 2019 року зростали, при цьому, в окремі періоди, переважно за рахунок інфляційної складової (Таблиця 2.6).

Таблиця 2.6. Динаміка показників роздрібного товарообороту в м. Кам'янське та в Україні

Показник	2015	2016	2017	2018	I півр. 2019
Місто					
Роздрібний товарооборот, всього млн.грн.	2 759,2	2 971,8	3 335,0	3 772,2	2 114,4
Темпи росту роздрібного товарообороту до попереднього періоду (в основних цінах), %	н/д	107,7	112,2	113,1	122,0
Роздрібний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця, гривень	11 207,1	12 169,5	13 781,0	15 697,9	8 832,1
Україна*					
Роздрібний товарооборот, всього млн.грн.	477 966,6	555 975,0	587 784,5	667 044,3	363 822,2
Темпи росту роздрібного товарообороту до попереднього періоду (в основних цінах), %	109,3	116,3	105,7	113,5	117,9
Роздрібний товарооборот у розрахунку на 1 мешканця, гривень	11 177,8	13 055,8	13 867,3	15 824,3	8 660,4

* дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України

У розрахунку на 1 мешканця обсяг роздрібного товарообороту у місті за результатами I півріччя 2019 року (на відміну від 2016-2018 рр.) перевищив середнє значення по країні.

2.5. Інвестиційна та будівельна діяльність

Інвестиційна активність на території міста Кам'янське значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу, в тому числі: ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», АТ «ДНПРОАЗОТ», ПрАТ «ЮЖКОКС», філія «Середньодніпровська ГЕС» ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО», ПрАТ «Дніпровагонмаш». Результатом інвестиційної активності підприємств міста є модернізація, технічне переоснащення та розширення виробництва, підвищення енергоефективності, зменшення негативного впливу виробництва на навколишнє середовище, а також створення нових робочих місць, що в цілому позитивно впливає на рівень соціально-економічного розвитку міста та обсяги доходної частини місцевого бюджету.

За участю місцевої влади в місті реалізується низка проектів з відновлення комунальної інфраструктури (за рахунок коштів бюджету). Крім того, міською владою плануються до реалізації інвестиційні проекти у рамках співпраці з міжнародними фінансовими організаціями. У грудні 2017 року Кам'янською міською радою укладено кредитну угоду з Північною Екологічною Фінансовою Корпорацією (НЕФКО) на суму 11,8 млн. грн. з метою фінансування проекту «Підвищення енергоефективності в м. Кам'янське». Також міською радою здійснюються заходи щодо залучення кредитних ресурсів від НЕФКО в сумі 1,32 млн. євро на реалізацію проекту «Реконструкція та технічне переоснащення системи водопостачання та водовідведення у м. Кам'янське». Міська рада має наміри розпочати реалізацію інвестиційних проектів у рамках співпраці з ЄІБ: проект «Реконструкція (термомодернізація) будівель закладів освіти, науки та спорту, закладів охорони здоров'я у м. Кам'янське» та проект «Капітальний ремонт лінії зовнішнього освітлення із впровадженням енергозберігаючих технологій у м. Кам'янське» на загальну суму 22 млн. євро.

Динаміка основних показників розвитку будівельної галузі країни у 2018 році та I півріччі 2019 року була позитивною. У цей період зростали обсяги капітальних інвестицій завдяки інвестиційній активності підприємств (проведення ремонтних та будівельних робіт на виробничих підприємствах) та сектора загальнодержавного управління (проведення ремонтних робіт на об'єктах транспортної інфраструктури, що фінансуються з бюджетів). Обсяг виконаних будівельних робіт підприємствами міста Кам'янське у 2018 році також зростав високими темпами. Обсяги виробленої підприємствами міста будівельної продукції у I півріччі 2019 року становили 182 млн. грн. Основні показники будівельної діяльності в м. Кам'янське наведено у таблиці (Таблиця 2.7).

Таблиця 2.7. Динаміка показників будівельної діяльності в м. Кам'янське та в Україні

Показники	2015	2016	2017	2018	I півр. 2019
Місто					
Введення в експлуатацію загальної площі житла, тис. кв .м	5,9	7,1	1,1	1,6	2,9
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення, кв. м	23,8	29,1	4,5	6,5	12,0
Обсяг виконаних будівельних робіт*, млн.грн.	116,1	156,5	163,1	390,8	182,0
Темпи росту обсягу виконаних будівельних робіт до попереднього відповідного періоду, %	126,3	134,8	104,2	239,6	н/д
Україна**					
Введення в експлуатацію загальної площі житла, тис. кв .м	11 044,4	9 366,8	10 206,0	8 689,0	5 655,2
Введення в експлуатацію житла на 1000 осіб наявного населення, кв. м	258,3	220,0	240,8	206,1	134,6
Обсяг виконаних будівельних робіт*, млн.грн.	57 515,0	73 726,9	105 682,8	141 213,1	66 019,2
Темпи росту обсягу виконаних будівельних робіт до попереднього відповідного періоду, %	112,5	128,2	143,3	133,6	н/д

* починаючи з 01.01.2019 р. – обсяги виробленої будівельної продукції

** дані наведено без урахування неконтрольованих територій

Джерело: Кам'янська міська рада, Державна служба статистики України

У I півріччі 2019 року в місті було прийнято в експлуатацію 2,9 тис. кв. м загальної площі житла, що в 4,4 рази більше показника у відповідному періоді минулого року. У розрахунку на 1 000 осіб наявного населення обсяги введеного в експлуатацію житла у місті протягом усього аналізованого періоду суттєво поступались відповідним показникам по країні в цілому.

Інвестиційна активність на території Кам'янського значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу. Результатом інвестиційної активності підприємств міста є модернізація, технічне переоснащення та розширення виробництва конкурентоспроможної продукції, підвищення енергоефективності, а також зменшення негативного впливу виробництва на навколишнє середовище. Також щорічно Кам'янська міська рада виділяє кошти на оновлення міської інфраструктури. Крім того, міською владою плануються до реалізації інвестиційні проекти у рамках співпраці з міжнародними фінансовими організаціями у напрямку зменшення енергоспоживання в бюджетній сфері, реконструкції системи водопостачання та водовідведення, зовнішнього освітлення.

Динаміка основних показників розвитку будівельної галузі країни у 2018 році та I півріччі 2019 року була позитивною. У цей період зростали обсяги капітальних інвестицій та індекс виробництва будівельної продукції завдяки інвестиційній активності підприємств (проведення ремонтних та будівельних робіт на виробничих підприємствах) та сектора загальнодержавного управління (проведення ремонтних робіт на об'єктах транспортної інфраструктури, що фінансуються з бюджетів). Обсяг виробленої будівельної продукції підприємствами міста Кам'янське також зростав. Обсяги прийнятих в експлуатацію площ житлових будинків зростали, але в розрахунку на 1 000 осіб наявного населення, як і в попередніх періодах, поступалися відповідним показникам по країні в цілому.

3. Комунальна власність та комунальне господарство

3.1. Житлово-комунальне господарство

Розгалужене житлово-комунальне господарство міста Кам'янське забезпечує надання комунальних послуг різним групам споживачів. Для житлово-комунального господарства міста характерні проблеми, які в цілому є типовими для переважної більшості міст України, а саме: зношеність житлового фонду та будівель бюджетних установ і окремих об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури, високий рівень зносу комунальних мереж та обладнання, що у свою чергу призводить до суттєвих втрат енергоносіїв, невідповідність тарифів на житлово-комунальні послуги їх економічно обґрунтованому рівню через стрімке зростання цін на енергоресурси та матеріали, наявність заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги.

Житловий фонд м. Кам'янського налічує 1,8 тис. будинків (перебувають на обслуговуванні КП КМР «Управляюча компанія по обслуговуванню житлового фонду»), майже 80% з яких складають будинки терміном забудови понад 60 років. Відповідно, значна частина житлових будівель потребує капітального ремонту, в тому числі із застосуванням енергозберігаючих технологій, матеріалів та обладнання. Основною проблемою галузі житлового господарства є значна потреба в коштах на проведення капітального ремонту будинків та комунальних мереж. За даними міської ради ступінь зносу житлового фонду становить 87%, комунальних мереж – 82%. Послуги з управління багатоквартирними будинками в м. Кам'янське надає КП КМР «Управляюча компанія по обслуговуванню житлового фонду», крім того, у місті функціонує 56 об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.

Основним підприємством, що здійснює виробництво, транспортування й постачання теплової енергії всім групам споживачів є КП КМР «Тепломережі». Послуги з водопостачання холодної води та водовідведення надає КВП КМР «Міськводоканал». Проблемами галузі житлового господарства є значна потреба в коштах на проведення реконструкції об'єктів систем водопостачання та водовідведення, капітальний ремонт частини головної магістральної тепломережі, капітальний ремонт теплоізоляції наземних трубопроводів теплопостачання, обладнання лічильниками теплових вводів житлових будинків, реконструкція та ремонт обладнання котелень тощо.

Міська влада проводить роботу в напрямку покращення стану житлово-комунального господарства міста, відновлення міської інфраструктури, поліпшення надання послуг та зменшення енергоспоживання в бюджетній сфері. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства. Крім того, проводиться підготовча робота у напрямку реалізації у цій сфері інвестиційних проектів, спільних з міжнародними фінансовими організаціями.

Постійне зростання вартості енергоносіїв, у тому числі для населення та бюджетних установ, призводить до додаткового навантаження на бюджет як у зв'язку з необхідністю фінансової підтримки підприємств житлово-комунального комплексу, так і внаслідок збільшення обсягів прямого фінансування вартості енергоносіїв для бюджетних установ. Протягом аналізованого періоду відбувся поетапний перегляд тарифів на комунальні послуги (електроенергію, газ для населення, послуги з централізованого опалення, водопостачання та водовідведення) відповідно до постанов

Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Переглядалися також тарифи на послуги, які надає КП КМР «Управляюча компанія з обслуговування житлового фонду».

Слід зауважити, що рівень покриття тарифами собівартості послуг з опалення та водопостачання й водовідведення в 2018 році та I півріччі 2019 року був нижчим за 100%, послуг з утримання будинків та прибудинкових територій – відповідав собівартості їх надання. У 2015 та 2017 роках за рахунок відповідних субвенцій з Державного бюджету було здійснено відшкодування заборгованості з різниці між фактичною собівартістю теплової енергії та тарифами в обсязі 10,9 млн. грн. та 29 млн. грн. відповідно. У 2018 році та I півріччі 2019 року зазначене відшкодування не здійснювалось.

Таблиця 3.1. Динаміка вибірових показників діяльності підприємств житлово-комунального господарства м. Кам'янське

Показник	Теплопостачання та гаряче водопостачання	Водопостачання/ водовідведення	Управління багатоквартирним будинком	Разом
Заборгованість населення, млн.грн.				
01.01.2017 р.	286,3	81,6	8,5	376,5
01.01.2018 р.	361,7	98,8	22,1	482,7
01.01.2019 р.	315,1	116,1	61,4	492,6
01.07.2019 р.	384,7	128,9	87,7	601,4
Прострочена заборгованість населення, млн. грн.				
01.01.2017 р.	200,8	64,1	5,3	270,2
01.01.2018 р.	255,7	76,7	3,5	335,9
01.01.2019 р.	281,2	82,3	6,1	369,6
01.07.2019 р.	274,3	88,7	15,7	378,7
Рівень покриття тарифами собівартості, %				
2016 р.	76,5	93,5	100,0	x
2017 р.	79,1	92,5	100,0	x
2018 р.	87,1	96,0	100,0	x
I півр. 2019 р.	78,3	81,0	100,0	x
Ступінь проплати населення, %				
2016 р.	57,0	93,4	52,1	x
2017 р.	50,0	86,9	79,3	x
2018 р.	64,0	84,5	75,8	x
I півр. 2019 р.	64,0	82,4	78,8	x

Джерело: Кам'янська міська рада

Протягом 2016-2018 рр. та I півріччя 2019 року рівень проплати населенням спожитих житлово-комунальних послуг був нижчим за 100%. Загальний обсяг заборгованості населення за окремими видами житлово-комунальних послуг (з теплопостачання та гарячого водопостачання, водопостачання та водовідведення, а також управління будинками) зростав та станом на 01.07.2019 р. у розрахунку на 1 мешканця становив

2,5 тис. грн., що, враховуючи динаміку зростання вартості енергоносіїв в попередніх періодах, відповідало високому рівню боргу.

Житлово-комунальному господарству м. Кам'янського, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Проблемою галузі житлового господарства є також значна потреба в коштах на проведення капітального ремонту інженерних мереж. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства. Крім того, проводиться підготовча робота у напрямку реалізації у цій сфері інвестиційних проектів спільних з міжнародними фінансовими організаціями.

Протягом аналізованого періоду відбувався поетапний перегляд тарифів на комунальні послуги (електроенергію, газ для населення, послуги з централізованого опалення) відповідно до постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Було також переглянуто тарифи на послуги, що надає КП «Управляюча компанія з обслуговування житлового фонду». Протягом 2016-2018 рр. та I півріччя 2019 року рівень проплати населення за житлово-комунальні послуги був нижчим за 100%. Загальний обсяг заборгованості населення за окремими видами житлово-комунальних послуг (з тепlopостачання та гарячого водopостачання, водopостачання та водовідведення, а також управління будинками) зростав та станом на 01.07.2019 р. у розрахунку на 1 мешканця відповідав високому рівню боргу.

3.2. Комунальна власність міста

Кам'янська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, в тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватися як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету та спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку. Слід зауважити, що активний продаж об'єктів права комунальної власності може в подальшому суттєво обмежити як обсяги надходжень до бюджету розвитку (доходи від операцій з капіталом – вичерпний ресурс), так і доходів загального фонду від оренди землі та майна.

Земельні ресурси

Загальна площа земель в межах міста Кам'янське становить 13 779 га, в тому числі землі Південного району – 4 553 га, Дніпровського району – 3 178 га, Заводського району – 4038 га, смт Карнаухівка – 2 010 га. Джерелами надходжень до бюджету міста є

надходження від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення та надання земельних ділянок в оренду. Міська рада проводить обережну політику щодо продажу землі. Впродовж I півріччя 2019 року було продано 2 земельні ділянки комунальної власності загальною площею 0,18 га. До міського бюджету надійшло близько 466,3 тис. грн., тоді як у 2018 році продаж земельних ділянок не здійснювався (Таблиця 3.2).

Таблиця 3.2. Інформація щодо продажу та оренди земельних ділянок у м. Кам'янське

Показник	Од. виміру	2016	2017	2018	I півр. 2019
Продаж					
Кількість проданих земельних ділянок	шт.	4	1	-	2
в т. ч. через аукціони	шт.	3	-	-	-
Загальна площа земельних ділянок, які були продані	га	0,99	0,02	-	0,18
в т. ч. через аукціони	га	0,70	-	-	-
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	2 288,2	61,1	-	466,3
Оренда					
Кількість укладених договорів оренди на кінець року	шт.	2 182	2 077	2 100	2 108
Кількість укладених договорів оренди протягом року	шт.	399	270	263	172
Загальна площа земельних ділянок, що перебувають в оренді	га	2 059,2	2 054,9	2 056,5	2 058,8
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	312 543,5	431 876,9	405 733,5	210 159,6

Джерело: Кам'янська міська рада

Обсяги надходжень від продажу землі протягом аналізованого періоду (крім 2016 року) були незначні. У свою чергу більш вагомим джерелом наповнення міського бюджету є кошти від оренди землі та сплати земельного податку. У 2018 році 35,7% обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів формували сукупні надходження орендної плати та земельного податку з юридичних та фізичних осіб, 91,1% обсягу яких становила орендна плата. У 2018 році загальний обсяг надходжень плати за землю порівняно з 2017 роком зменшився на 7%, що було зумовлено зменшенням як обсягів надходжень земельного податку, так і орендної плати з юридичних осіб. Значною мірою на обсяги надходжень у цей період вплинули зміни податкового законодавства в частині застосування коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки (було встановлено коефіцієнт 100%, тоді як раніше він дорівнював індексу споживчих цін за попередній період), а також встановлення з 01.01.2018 р. плати за землю за земельні ділянки, надані для залізниць у межах смуг відведення, у розмірі 25% від суми земельного податку. За результатами I півріччя 2019 року земельні платежі формували 34,9% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів та становили майже 252,2 млн. грн. (в тому числі орендна плата – 210,2 млн. грн.), що на 19% перевищило відповідний показник у I півріччі 2018 року.

Орендні ставки за користування земельними ділянками були встановлені Рішенням Кам'янської міської ради від 22.06.2018 р. №1105-25/VII «Про ставки земельного податку, розмір орендної плати за землю, пільги зі сплати земельного податку на території міста». Протягом 2019 року ставки земельного податку та розмір орендної плати за землю не змінювались.

Комунальне майно

У власності територіальної громади м. Кам'янське перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом 2016-2018 рр. та I півріччя 2019 року міська влада приватизацію об'єктів, які належать до комунальної власності територіальної громади, не здійснювала, але продовжила передачу в оренду вільних нежитлових приміщень (Таблиця 3.3).

Таблиця 3.3. Інформація щодо продажу та оренди об'єктів комунального майна в м. Кам'янське

Показник	Од. виміру	2016	2017	2018	I півр. 2019
Продаж					
Кількість реалізованих об'єктів комунальної власності	шт.	-	-	-	-
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	-	-	-	-
Оренда					
Кількість укладених договорів оренди на кінець року	шт.	461	425	442	439
Кількість укладених договорів оренди протягом року	шт.	84	98	95	32
Загальна площа об'єктів комунальної власності, що перебувають в оренді	кв. м	52,5	44,7	44,3	53,9
Надійшло коштів до бюджету	тис. грн.	3 274,4	2 787,7	4 310,5	1 405,7

Джерело: Кам'янська міська рада

Загалом за результатами 2018 року до міського бюджету надійшло близько 4,3 млн. грн. плати за оренду майна, що становило 107,8% затвердженого з урахуванням змін плану на 2018 рік та на 54,6% перевищило обсяг надходжень попереднього року. У I півріччі 2019 року динаміка надходжень за цим джерелом погіршилась – обсяги надходжень зменшились на 39,1% до показника I півріччя 2018 року, рівень виконання плану становив 45,1% планового річного показника.

Ставки за оренду нерухомого майна комунальної власності встановлені рішенням Кам'янської міської ради від 31.08.2011 року №182-11/VI та протягом 2018 року не змінювалися. У 2019 році рішенням міської ради від 01.03.2019 №1379-31/VII були змінені орендні ставки для розміщення аптек, що реалізують готові ліки, комунальних підприємств Кам'янської міської ради крім тих, що утримуються за рахунок міського бюджету, підприємств, що здійснюють підприємницьку діяльність у сфері надання житлово-комунальних послуг населенню, творчих спілок, політичних партій, громадських, релігійних та благодійних організацій, політичних об'єднань громадян.

Кам'янська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом аналізованого періоду Кам'янська міська рада приватизацію комунального майна не здійснювала та проводила обережну політику щодо продажу земельних ділянок. При цьому, надходження від оренди землі та майна залишаються важливими постійними джерелами наповнення загального фонду місцевого бюджету.

4. Бюджет міста

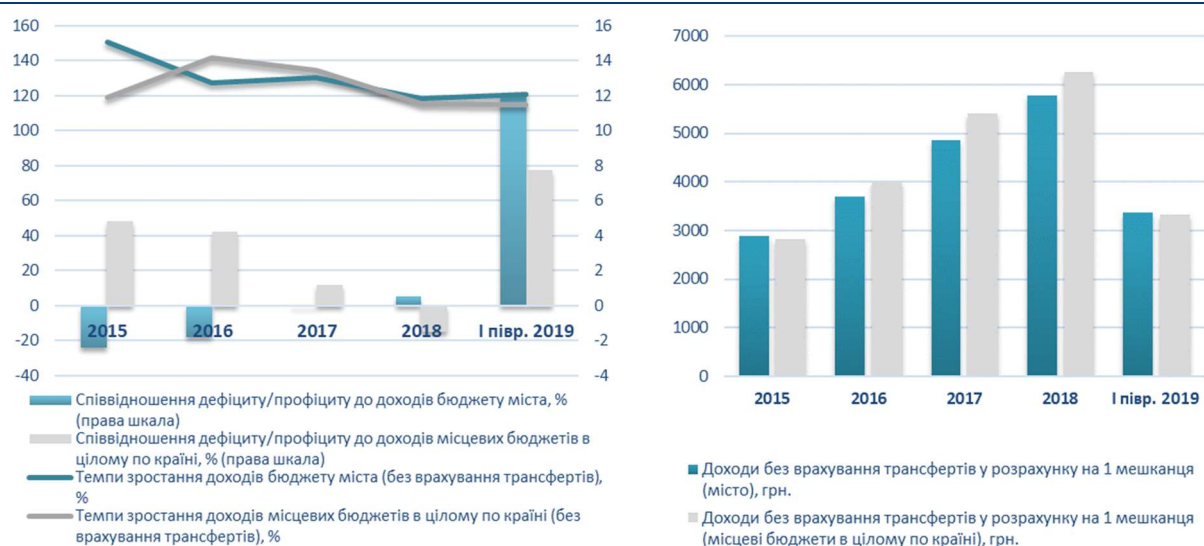
4.1. Загальна характеристика стану місцевих фінансів м. Кам'янське

Бюджет м. Кам'янського – бюджет місцевого самоврядування, зведений бюджет міста включає міський бюджет та селищний бюджет смт Карнаухівка. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів.

Департамент фінансів міської ради забезпечує реалізацію державної бюджетної політики на території міста, загальну організацію бюджетного процесу в місті та координує діяльність його учасників, виконує функції складання та виконання місцевого бюджету, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. За доходами та видатками запроваджено казначейське обслуговування бюджету м. Кам'янського. Звіти про виконання бюджету складаються щомісячно. Річні та квартальні звіти про виконання міського бюджету затверджуються міською радою за поданням виконавчих органів ради. В місті Кам'янське забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету міста Кам'янське формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Податкові надходження (найбільш прогнозовані та передбачувані джерела формування доходів) мають найбільшу питому вагу у структурі бюджету м. Кам'янського.

Динаміка доходної частини бюджету міста Кам'янське (без урахування трансфертів) протягом 2015-2018 рр. та I півріччя 2019 року була позитивною. При цьому, зважаючи на суттєвий рівень чутливості господарського комплексу м. Кам'янського, зокрема великих промислових підприємств, які відносяться до переліку основних платників податків, до негативних економічних факторів темпи зростання доходної частини бюджету (без урахування трансфертів) в окремі періоди (зокрема, у 2016 та 2017 роках) були нижчі за загальнодержавні середні показники.

Малюнок 4.1. Динаміка доходної частини міського бюджету (зліва) та бюджетної забезпеченості м. Кам'янське (справа) у порівнянні до середніх показників по країні

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, Державна служба статистики України, Міністерство фінансів України

Рівень бюджетної забезпеченості у більшості бюджетних періодів (крім 2017 року) зберігався на високому рівні у порівнянні з іншими містами країни – співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету в I півріччі 2019 року становило 101% (92,6% у 2018 році), що перевищує показники більшості міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки.

Основні показники, що характеризують стан місцевих фінансів м. Кам'янське, наведено нижче (Таблиця 4.1).

Таблиця 4.1. Динаміка окремих бюджетних показників м. Кам'янське

Показник	2015	2016	2017	2018	I півр. 2019
Структура доходної та видаткової частин місцевого бюджету					
Співвідношення обсягу доходів бюджету міста (без урахування трансфертів) у розрахунку на одного мешканця до середнього показника по країні), %	102,2	92,1	89,7	92,6	101,0
Співвідношення базової дотації до доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів, %	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня
Концентрація доходів загального фонду бюджету за основними платниками	висока	висока	висока	висока	висока
Концентрація доходів бюджету за основними платниками	висока	висока	висока	висока	висока
Питома вага доходів бюджету розвитку (без урахування трансфертів) в обсязі доходів спеціального фонду бюджету (без урахування трансфертів), %	27,5	9,1	2,1	8,9	4,4
Питома вага капітальних видатків у загальній сумі видатків, %	10,5	10,3	10,8	8,7	10,4
Виконання місцевого бюджету та фінансова гнучкість					
Виконання плану за доходами загального фонду (без урахування трансфертів), %	102,8	101,0	95,8	97,4	47,9
Виконання плану за доходами спеціального фонду (без урахування трансфертів), %	138,3	123,7	128,8	114,4	77,1
Виконання плану за видатками бюджету в цілому, %	97,9	99,2	97,2	97,3	47,5
Виконання плану за доходами бюджету в цілому, %	102,4	101,1	98,5	99,3	54,8
Темп росту обсягу доходної частини бюджету міста (без урахування трансфертів) до попереднього бюджетного періоду, %	150,6	127,2	130,4	118,3	120,9
Темп росту обсягу доходної частини бюджету міста до попереднього бюджетного періоду, %	148,1	123,4	136,7	109,3	109,0
Темп росту обсягу видаткової частини бюджету міста до попереднього бюджетного періоду, %	155,8	122,7	134,3	108,7	97,1
Співвідношення дефіциту/профіциту бюджету міста до доходної частини бюджету, %	-2,4	-1,8	0,0	0,5	12,0
Співвідношення сальдо операційного балансу бюджету міста до операційних доходів відповідного бюджетного періоду, %	8,4	8,9	10,3	9,2	21,1
Рівень покриття фінансовими доходами видатків на обслуговування боргу, %	борг відсутній	борг відсутній	борг відсутній	борг відсутній	борг відсутній

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Зважаючи на структуру господарського комплексу, для бюджету міста Кам'янське характерним є значний рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду, крім того має місце суттєва залежність місцевих фінансів від результатів діяльності окремих підприємств. Відповідно, чутливість доходної частини бюджету міста до економічних ризиків є значною, як і в більшості інших міст України, на території яких також сформований потужний промисловий комплекс. На сьогодні рівень самостійності бюджету високий. Місто Кам'янське протягом усього аналізованого періоду базову дотацію не отримувало, а в окремих бюджетних періодах мало статус міста-донора.

Бюджет м. Кам'янського у форматі бюджетного балансу із розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено нижче (Таблиця 4.2).

Таблиця 4.2. Агрегований міський бюджет м. Кам'янського у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2018			I півр. 2019		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Виконано	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Виконано
Податкові надходження	1 221 489,0	10 025,3	1 231 514,3	714 823,7	4 659,3	719 482,9
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	17 156,6	141 433,5	158 590,1	8 530,2	76 717,1	85 247,2
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	1 263 083,2	15 670,6	1 278 753,7	642 585,0	98 000,0	740 585,0
Операційні надходження всього	2 501 728,7	167 129,4	2 668 858,1	1 365 938,9	179 376,4	1 545 315,2
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	1 436 519,9	111 828,2	1 548 348,1	849 981,7	34 233,8	884 215,5
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	875 998,3	1,0	875 999,3	335 522,3	0,4	335 522,7
Операційні видатки всього	2 312 518,2	111 829,2	2 424 347,4	1 185 504,0	34 234,3	1 219 738,3
Операційний баланс	189 210,5	55 300,2	244 510,7	180 434,9	145 142,1	325 577,0
Фінансовий дохід	5,1	0,0	5,1	4,5	0,0	4,5
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	5,1	0,0	5,1	4,5	0,0	4,5
Поточний баланс	189 215,6	55 300,2	244 515,7	180 439,4	145 142,1	325 581,5
Капітальні надходження	22,3	32,6	55,0	4,9	597,7	602,7
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	22,3	32,6	55,0	4,9	597,7	602,7
Придбання основного капіталу	0,0	146 079,6	146 079,6	0,0	113 615,0	113 615,0
Капітальні трансферти	196,0	84 299,3	84 495,3	100,0	27 313,8	27 413,8
Капітальні видатки всього	196,0	230 378,9	230 574,9	100,0	140 928,9	141 028,9
Капітальний баланс	-173,7	-230 346,3	-230 520,0	-95,1	-140 331,1	-140 426,2
Баланс після капітальних видатків	189 041,9	-175 046,1	13 995,8	180 344,3	4 810,9	185 155,3
Кредитування (з врахуванням повернення)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Профіцит/дефіцит	189 041,9	-175 046,1	13 995,8	180 344,3	4 810,9	185 155,3
Фінансування	-189 041,9	175 046,1	-13 995,8	-180 344,3	-4 810,9	-185 155,3
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Бюджет м. Кам'янського за результатами виконання в 2015-2018 роках та I півріччі 2019 року мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним та спеціальним фондами. Протягом 2018 року та I півріччя 2019 року міська рада активні операції з тимчасово-вільними бюджетними коштами не проводила. Оскільки прямий борг міської ради, який потребував би видатків на його обслуговування, був відсутнім, то фінансовий баланс мав позитивне значення. Перевищення обсягів поточних надходжень над обсягами поточних видатків як за загальним, так і за спеціальним фондами, забезпечило позитивне сальдо поточного балансу, яке спрямовувалося на покриття дефіциту капітального балансу бюджету.

Бюджет міста за підсумками I півріччя 2019 року виконано з профіцитом обсягом 185,15 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 180,34 млн. грн., профіцит спеціального фонду – 4,81 млн. грн. Основні джерела фінансування бюджету м. Кам'янського з розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено нижче (Таблиця 4.3).

Таблиця 4.3. Основні джерела фінансування міського бюджету Кам'янського, тис. грн.

Показник	2018			I півр. 2019		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Виконано	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Виконано
Профіцит/дефіцит	189 041,9	-175 046,1	13 995,8	180 344,3	4 810,9	185 155,3
Фінансування	-189 041,9	175 046,1	-13 995,8	-180 344,3	-4 810,9	-185 155,3
Зміни залишків	-10 170,5	-1 544,3	-11 714,8	-99 314,6	-85 847,2	-185 161,7
залишок на початок року	31 091,4	7 120,9	38 212,3	41 261,9	8 665,2	49 927,1
залишок на кінець року	41 261,9	8 665,2	49 927,1	140 576,4	94 512,3	235 088,8
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	35 293,8	0,0	35 293,8	0,0	0,0	0,0
Погашення	-35 293,8	0,0	-35 293,8	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запозичення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	-723,9	-1 557,1	-2 281,0	0,0	6,4	6,4
кошти, що передаються до бюджету розвитку	-178 147,5	178 147,5	0,0	-81 029,8	81 029,8	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Виконання бюджету з профіцитом за результатами I півріччя 2019 року призвело до суттєвого зростання залишків бюджетних коштів та покращення показників ліквідності.

4.2. Ліквідність

Ліквідність міського бюджету за результатами 2016-2018 рр. перебувала на низькому рівні за загальним та спеціальним фондами. Протягом I півріччя 2019 року ліквідність бюджету міста зросла та станом на 01.07.2019 року перебувала на високому рівні. (Таблиця 4.4).

Таблиця 4.4. Динаміка показників ліквідності міського бюджету м. Кам'янське

Показник	2015	2016	2017	2018	I півр. 2019
Співвідношення залишків на рахунках загального фонду місцевого бюджету з урахуванням коштів на депозитах до видатків загального фонду за аналізований бюджетний період, %	5,1	2,1	1,5	1,8	11,9
Співвідношення залишків на рахунках спеціального фонду місцевого бюджету з урахуванням коштів на депозитах до видатків спеціального фонду за аналізований бюджетний період, %	2,9	2,6	2,0	2,5	54,0
Співвідношення обсягу кредиторської заборгованості загального фонду станом на кінець поточного бюджетного року до видатків загального фонду за цей період (без урахування коштів, що передаються до спеціального фонду), %	1,5	11,8	8,3	3,1	5,0
Співвідношення кредиторської заборгованості спеціального фонду станом на кінець поточного бюджетного року до видатків спеціального фонду за цей період, %	0,0	0,0	0,2	0,1	2,9
Співвідношення обсягу залучених позичок з єдиного казначейського рахунку до доходів загального фонду бюджету, %	0,0	0,0	11,7	1,4	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Протягом 2018 року та I півріччя 2019 року суттєвих затримок з боку Державної казначейської служби щодо виконання платіжних доручень головних розпорядників бюджетних коштів не спостерігалось. При цьому у 2017 році утворився суттєвий обсяг боргу за загальним фондом, тоді як кредиторська заборгованість бюджетних установ за спеціальним фондом була відсутня. Станом на 01.07.2019 року співвідношення обсягу кредиторської заборгованості бюджету до видатків за січень-червень 2019 року за загальним та спеціальним фондами перебувало на низькому рівні.

Зважаючи на низькі показники ліквідності до бюджету міста протягом 2017 та 2018 років залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів (в межах бюджетного періоду) за загальним фондом. Залежність від залучення позичок у 2017 році була помірною, у 2018 році – низькою. У I півріччі 2019 року короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів не залучалися.

4.3. Виконання доходної частини бюджету

Протягом I півріччя 2019 року до доходної частини бюджету міста надійшло 1 545,9 млн. грн., або 54,8% планових річних призначень та 109% показника у відповідному періоді попереднього року. При цьому приріст обсягу власних доходів бюджету міста (без урахування міжбюджетних трансфертів) становив 20,9% (Таблиця 4.5).

Таблиця 4.5. Виконання доходної частини бюджету м. Кам'янського, тис. грн.

Показники	2016 (виконано)	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (план)	I півр. 2019 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податкові надходження	821 759,3	1 099 003,8	1 231 514,3	1 499 680,4	719 482,9	48,0	123,8
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	46,0	45,0	46,1	53,1	46,5	-	-
Податок на доходи фізичних осіб	350 673,7	471 443,9	606 999,7	755 000,0	370 634,9	49,1	128,5
Податок на прибуток підприємств	3 184,9	3 158,3	252,3	500,0	365,0	73,0	312,1
Рентна плата	0,3	168,3	297,1	327,0	0,1	0,0	0,1
Податки на власність	1,1	-80,2	0,0	0,0	0,0	-	-
Акцизний податок	53 070,7	59 125,9	64 612,5	73 040,0	32 853,3	45,0	114,3
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю з юридичних та фізичних осіб)	2 926,0	7 903,6	12 879,1	14 320,0	7 169,7	50,1	135,3
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	349 456,3	478 960,3	445 372,6	538 628,4	252 172,6	46,8	119,0
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	342,1	522,3	594,0	650,0	391,1	60,2	180,6
Єдиний податок	54 744,3	69 936,3	90 436,3	110 000,0	51 172,4	46,5	124,5
Місцеві податки й збори, крім єдиного податку та податків на нерухоме майно	-55,5	30,7	41,3	65,0	64,6	99,4	341,7
Інші податки та збори	7 415,3	7 834,5	10 029,4	7 150,0	4 659,3	65,2	91,5
Неподаткові надходження	77 239,4	76 079,7	98 595,2	76 553,1	45 251,8	59,1	100,7
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	4,3	3,1	3,7	2,7	2,9	107,9	92,3
Власні надходження бюджетних установ та організацій	56 435,8	59 826,8	67 795,9	57 269,7	33 670,3	58,8	107,8
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	4 947,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	3 274,4	2 787,7	4 310,5	3 115,0	1 405,7	45,1	60,9
Державне мито	2 363,4	547,8	784,7	848,4	526,2	62,0	180,7
Плата за надання адміністративних послуг	5 045,5	6 637,8	7 971,3	9 590,0	3 703,1	38,6	87,8
Інші неподаткові надходження	5 172,3	6 279,7	17 732,8	5 730,0	5 946,4	103,8	86,1
Доходи від операцій з капіталом	2 239,0	130,5	55,0	526,5	602,7	114,5	4 801,0
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,10	0,01	0,00	0,02	0,04	-	-
Кошти від продажу основного капіталу	20,8	19,5	22,8	26,5	5,2	19,5	41,1
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	2 218,2	111,1	32,1	500,0	597,5	119,5	-
Цільові фонди	0,0	0,0	60 000,0	40 000,0	40 000,0	100,0	100,0
<i>питома вага цільового фонду в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,0	0,0	2,5	1,5	2,6	-	-
Разом доходів	901 237,7	1 175 214,1	1 390 164,4	1 616 760,0	805 337,4	49,8	120,9
Трансферти з державного бюджету	850 237,5	1 257 211,2	488 790,2	477 724,0	278 115,7	58,2	103,0
Трансферти, які передаються між місцевими бюджетами різних рівнів або між бюджетами однієї підпорядкованості	35 126,2	9 791,3	789 963,5	727 578,9	462 469,3	63,6	96,0
Усього	1 786 601,4	2 442 216,6	2 668 918,2	2 822 062,9	1 545 922,4	54,8	109,0

Джерело: Кам'янська міська рада, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основними джерелами формування доходної бази бюджету м. Кам'янського протягом 2016-2018 рр. та I півріччя 2019 року залишалися податкові надходження та трансферти

(з державного та місцевого бюджетів). Протягом I півріччя 2019 року обсяг податкових надходжень зростав високими темпами, що було забезпечено, передусім, суттєвим збільшенням надходжень податку на доходи фізичних осіб, земельних платежів, акцизного та єдиного податків.

Динаміка трансфертів до бюджету міста в I півріччі 2019 року погіршилась внаслідок зменшення надходжень медичної субвенції та субвенції на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям та іншим пільговим категоріям населення, субвенцій на надання субсидій населенню на оплату комунальних послуг, енергоносіїв і придбання побутового палива та скрапленого газу. Загалом, структура міжбюджетних трансфертів бюджету міста Кам'янське, що склалася протягом усього аналізованого періоду свідчить про збереження достатнього рівня самостійності місцевого бюджету, залежність бюджету від надходжень базової дотації відсутня.

Темп зростання неподаткових надходжень у I півріччі 2019 року був невисоким – приріст становив 0,7% до показника у I півріччі 2018 року та був забезпечений, передусім, зростанням обсягів надходжень державного мита та власних надходжень бюджетних установ та організацій. Обсяги власних надходжень бюджетних установ зросли як за рахунок надходжень від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством, так й інших джерел власних надходжень (благодійні внески, гранти та дарунки, а також кошти, що перераховуються бюджетним установам на виконання окремих доручень). Зазначені надходження, як правило, не плануються та не мають сталої динаміки. При цьому динаміка надходжень плати за оренду комунального майна, плати за надання адміністративних послуг та коштів пайової участі забудовників у розвитку інфраструктури населеного пункту суттєво уповільнилась. У січні-червні 2019 року, як і в 2018 році міська рада кошти на депозит в установах банків не розміщувала та відсоткові платежі за користування тимчасово вільними бюджетними коштами до бюджету міста не надходили.

Сукупна питома вага доходів від продажу землі та майна за результатами I півріччя 2019 року, як і в попередніх періодах, була низькою – вони формували близько 0,04% загального обсягу доходної частини бюджету міста. За результатами I півріччя 2019 року обсяги надходжень від продажу земельних ділянок становили 0,6 млн. грн., тоді як приватизація майна, як і в попередніх періодах, не здійснювалась.

За результатами 2018 року та I півріччя 2019 року обсяги надходжень за переважною більшістю джерел наповнення міського бюджету зростали, а рівень виконання річного плану за доходами загального та спеціального фондів за результатами 2018 року та I півріччя 2019 року був високим. Уточнений річний план на 2019 рік за доходами в цілому було виконано у січні-червні 2019 року на 54,8%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду міського бюджету виконані на 52,2%, спеціального фонду – на 88,1%. (Додатки до рейтингового звіту №№3-4).

Основними джерелами загального фонду бюджету міста у 2016-2018 рр. та I півріччі 2019 року залишалися податок та збір на доходи фізичних осіб, плата за землю (орендна плата за землю та земельний податок з юридичних та фізичних осіб у складі податку на майно), єдиний податок, а також акцизний податок.

Податок на доходи фізичних осіб, як і раніше, має найбільшу питому вагу в структурі доходів загального фонду бюджету м. Кам'янське без урахування трансфертів (51,2%).

За результатами I півріччя 2019 року обсяги надходжень за цим джерелом зросли на 28,5% до показника у I півріччі 2018 року, рівень виконання річного плану на 2019 рік був високим – 49,1%. Зростання обсягу надходжень податку було забезпечено, в першу чергу, зростанням фонду оплати праці штатних працівників. В аналізованому періоді в місті зберігалась висока галузева концентрація надходжень до бюджету міста податку на доходи фізичних осіб, а також концентрація надходжень цього податку за окремими основними платниками, в тому числі: ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», АТ «ДНПРОАЗОТ», ПрАТ «Дніпровагонмаш», ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод», ПрАТ «Южжокс» та Регіональна філія «Придніпровська залізниця» ПАТ «Українська залізниця».

Близько 35% доходів загального фонду бюджету міста Кам'янське (без урахування трансфертів) у аналізованому періоді формували надходження плати за землю в складі податку на нерухомість (разом земельний податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб), 83,3% надходжень яких становила орендна плата. За результатами I півріччя 2019 року рівень виконання річного плану за надходженнями земельних платежів становив 46,8%, приріст до показника у відповідному періоді 2018 року – 19%. Зростання було забезпечено збільшенням надходжень як орендної плати, так і земельного податку з фізичних та юридичних осіб. Найбільшими платниками земельних платежів до бюджету міста були великі промислові підприємства міста – ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», АТ «ДНПРОАЗОТ», ПрАТ «Дніпровагонмаш» та дочірнє підприємство ДП «Сталеливарний завод», ПрАТ «Дніпровський коксохімічний завод», ПрАТ «Южжокс», а також Регіональна філія «Придніпровська залізниця» ПАТ «Українська залізниця».

Значне зростання обсягу надходжень єдиного податку (на 24,5%) було забезпечено за рахунок зростання мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму (у відсотках до яких встановлюються ставки єдиного податку 1 та 2-ї групи), а також збільшення бази оподаткування (оподатковуваного доходу платників єдиного податку) через поступове підвищення загального рівня цін на товари і послуги.

З 1 січня 2015 року вагому частину надходжень загального фонду бюджету міста формували акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів. Упродовж I півріччя 2019 року до загального фонду бюджету міста Кам'янське загалом надійшло 32,9 млн. грн. акцизного податку (акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів, акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів та акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів), що становило 45% планового річного показника та на 14,3% перевищило відповідний показник у I півріччі 2019 року. Найбільшим платником акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів є ТОВ «АТБ-Маркет».

Після виключення з 01.01.2015 р. із переліку доходів спеціального фонду окремих надходжень (в тому числі єдиного податку та податку на нерухомість) основними джерелами наповнення залишалися доходи бюджету розвитку, власні надходження бюджетних установ та в окремих періодах цільові фонди. Починаючи з 01.01.2016 р. до надходжень спеціального фонду було також повернуто екологічний податок (протягом 2015 року він зараховувався до загального фонду). Загалом протягом I півріччя 2019 року до спеціального фонду бюджету надійшло майже 180 млн. грн., що становить

88,1% планових річних показників та в 2,2 рази перевищує показник у I півріччі 2018 року.

Питома вага доходів бюджету розвитку у доходах спеціального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів) залишалась невисокою – 4,4% за результатами січня-червня 2019 року (8,9% у 2018 році). Обсяг доходів бюджету розвитку у I півріччі 2019 року зменшився на 26,2% внаслідок зменшення надходжень коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту. Важливим джерелом наповнення бюджету розвитку, крім його доходів, є кошти, що передаються із загального фонду. На покриття дефіциту бюджету розвитку в січні-червні 2019 року було спрямовано 81 млн. грн. коштів, що передаються із загального фонду до спеціального. При цьому необхідно відзначити, що станом на 01.07.2019 р. прямий борг Кам'янської міської ради, який мав би погашатися за рахунок бюджету розвитку, відсутній.

Протягом I півріччя 2019 року до доходної частини бюджету міста надійшло 1 545,9 млн. грн., що на 9% більше, ніж обсяг надходжень у відповідному періоді 2018 року. При цьому приріст обсягу власних доходів бюджету міста (без урахування міжбюджетних трансфертів) становив 20,9%. Обсяги надходжень за переважною більшістю джерел наповнення бюджету міста (без урахування трансфертів) у 2019 році зростали, а рівень виконання річного плану за доходами загального та спеціального фондів за результатами I півріччя 2019 року був високим. Уточнений річний план на 2019 рік за доходами в цілому було виконано у січні-червні 2019 року на 54,8%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду міського бюджету виконані на 52,2%, спеціального фонду – на 88,1%.

4.4. Виконання видаткової частини бюджету

Обсяг видаткової частини бюджету міста Кам'янське за результатами I півріччя 2019 року становив 1 360,8 млн. грн., що на 2,9% менше показника попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2019 рік план за видатками бюджету було виконано у січні-червні на 47,5%. (Таблиця 4.6).

Таблиця 4.6 Основні показники виконання видаткової частини бюджету м. Кам'янське, тис. грн.

Показник	2016 (виконано)	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (план)	I півр. 2019 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Державне управління	79 339,8	97 558,8	132 314,0	174 072,1	78 627,3	45,2	133,0
Освіта	519 553,0	628 530,4	738 983,1	890 354,6	465 309,7	52,3	117,5
Охорона здоров'я	305 347,3	382 101,0	406 544,1	388 439,2	179 898,0	46,3	90,2
Соціальний захист і соціальна допомога	484 520,3	770 228,4	766 105,8	566 462,2	276 331,2	48,8	56,3
Культура і мистецтво	44 468,5	58 471,5	42 327,2	49 389,3	23 589,0	47,8	117,2
Фізична культура і спорт	23 363,4	26 946,0	31 835,4	37 807,1	18 309,8	48,4	107,4
Житлово-комунальне господарство	132 595,9	184 296,6	253 637,8	384 514,5	216 164,7	56,2	266,7
Економічна діяльність, в т. ч.	X	X	265 884,0	347 042,4	96 741,8	27,9	73,3
Землеустрій	2,0	0,0	0,0	161,4	48,0	29,7	-
Будівництво та регіональний розвиток	20 084,4	29 571,8	44 978,4	66 630,2	17 866,2	26,8	153,0
Транспорт	80 502,7	98 144,2	79 810,5	130 737,6	49 569,3	37,9	141,9
Зв'язок, телекомунікації та інформатика	X	X	4 294,0	4 600,0	2 832,2	61,6	247,4
Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	83 817,3	109 306,8	136 801,1	144 913,2	26 426,1	18,2	31,4
Цільові фонди	20 611,7	7 296,4	X	X	X	-	-
Інша діяльність, в т. ч.	X	X	12 443,3	18 031,5	5 625,8	31,2	87,0
Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	352,2	200,0	124,0	160,9	0,0	0,0	-
Громадський порядок та безпека	X	X	916,6	916,6	459,5	50,1	89,2
Охорона навколишнього природного середовища	0,0	2 231,1	8 104,9	10 370,6	2 689,2	25,9	61,5
Засоби масової інформації	712,5	1 287,1	3 297,8	6 110,3	2 477,1	40,5	157,0
Обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	373,0	0,0	0,0	-
Резервний фонд	X	X	0,0	100,0	0,0	0,0	-
Видатки, не віднесені до основних груп, та інші видатки	3 726,8	4 967,0	X	X	X	-	-
Разом видатків	1 798 997,9	2 401 137,1	2 650 074,7	2 856 112,8	1 360 597,1	47,6	97,1
Трансферти іншим бюджетам	19 786,3	41 944,3	4 847,7	10 893,8	170,0	1,6	-
у т. ч. реверсна дотація	3 946,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Разом	1 818 784,3	2 443 081,3	2 654 922,4	2 867 006,6	1 360 767,1	47,5	97,1

Джерело: Кам'янська міська рада

Основним напрямом видатків бюджету було фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Суттєві обсяги видатків здійснюються також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю», за яким обраховуються в тому числі внески органів місцевого самоврядування у статутні капітали комунальних підприємств міста.

Відповідно до бюджетної реформи 2014 року було змінено джерела фінансування найбільших галузей бюджетної сфери (освіти та охорони здоров'я), які, починаючи з 2015 року, фінансуються як за рахунок доходів бюджету міста, так і відповідних

субвенцій з державного бюджету. При цьому частка міста в сумарному обсязі фінансування зазначених галузей значна.

Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету, був прийнятний, але за окремими основними напрямками обсяг видатків суттєво скоротився. Зокрема це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я. Слід зазначити, що обсяги видатків за зазначеними галузями значною мірою залежать від обсягів надходжень трансфертів. А саме, у січні-червні 2019 року було суттєво зменшено обсяг надходжень субвенції на надання субсидій населенню на оплату комунальних послуг та придбання побутового палива і газу, крім того, внаслідок реалізації заходів з медичної реформи було зменшено обсяги надходжень медичної субвенції.

Структуру видаткової частини міського бюджету за економічною класифікацією наведено нижче (Таблиця 4.7).

Таблиця 4.7. Основні показники виконання видаткової частини бюджету м. Кам'янське за економічною класифікацією видатків, тис. грн.

Показник	2016	2017	2018	I півр. 2019
Поточні видатки	1 620 929,7	2 178 900,3	2 424 347,4	1 219 738,3
<i>питома вага поточних видатків в загальній сумі видатків, %</i>	89,1	89,2	91,3	89,6
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	624 915,4	595 490,1	694 129,6	405 806,1
Оплата праці	511 962,5	487 184,5	567 966,0	332 170,9
Нарахування на оплату праці	112 953,0	108 305,6	126 163,6	73 635,3
Використання товарів і послуг	434 281,8	722 217,2	853 227,8	477 329,9
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	34 188,8	23 077,6	36 002,5	13 540,0
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	29 298,0	209,7	169,5	109,1
Продукти харчування	72 259,3	66 695,2	78 659,9	41 851,0
Оплата послуг (крім комунальних)	159 088,1	173 314,0	283 619,4	170 899,8
Видатки на відрядження	704,4	579,8	612,4	168,0
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	131 863,4	76 293,7	84 432,7	91 201,8
Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	6 879,8	382 047,3	369 731,3	159 560,3
Обслуговування боргових зобов'язань	0,0	0,0	0,0	0,0
Обслуговування внутрішніх боргових зобов'язань	0,0	0,0	0,0	0,0
Обслуговування зовнішніх боргових зобов'язань	0,0	0,0	0,0	0,0
Поточні трансферти	69 508,1	116 105,7	142 207,8	81 934,2
Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	64 382,7	114 478,0	138 472,0	81 864,2
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	5 125,4	1 627,7	3 735,8	70,0
Соціальне забезпечення	490 451,5	743 381,4	733 791,6	253 588,5
Виплата пенсій і допомоги	2 023,2	0,0	0,0	0,0
Стипендії	9 497,4	0,0	0,0	0,0
інші виплати населенню	478 930,9	743 381,4	733 791,6	253 588,5
інші поточні видатки	1 772,8	1 705,8	990,8	1 079,5
Капітальні видатки	187 954,5	264 181,1	230 378,9	140 928,9
<i>питома вага капітальних видатків в загальній сумі видатків, %</i>	10,3	10,8	8,7	10,4
Придбання основного капіталу	94 048,4	98 827,9	146 079,6	113 615,0
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	40 706,1	19 816,1	36 202,4	19 020,7
Капітальне будівництво (придбання)	7 346,8	7 124,4	3 280,7	5 400,5
Капітальний ремонт	31 553,9	51 073,6	76 889,3	77 165,5
Реконструкція та реставрація	14 441,5	20 813,9	29 707,2	12 028,4
Придбання землі та нематеріальних активів	0,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні трансферти	93 906,2	165 353,1	84 299,3	27 313,8
Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	89 066,8	123 220,8	81 726,0	27 313,8
Капітальні трансферти органам державного управління інших рівнів	4 760,9	40 316,6	915,9	0,0
Капітальні трансферти населенню	78,4	1 815,7	1 657,4	0,0
Усього	1 818 784,3	2 443 081,3	2 654 922,4	1 360 767,1

Джерело: Кам'янська міська рада

Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризувалася збереженням протягом 2016-2018 років низької питомої ваги капітальних видатків. У I півріччі 2019 року питома вага капітальних видатків

становила 10,4%, що відповідає помірному рівню та в цілому характерно для більшості місцевих бюджетів, оскільки зазвичай переважний обсяг капітальних видатків припадає на II півріччя бюджетного року. Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді залишалася високою. Ці статті витрат підлягають фінансуванню в першу чергу (що гарантує виконання міською владою зобов'язань перед бюджетними та іншими установами за соціально-спрямованими видатками) та не можуть змінюватися при здійсненні скорочення затверджених бюджетних призначень. Таким чином, у разі тимчасової обмеженості джерел фінансування ці видатки не підлягають перерозподілу на інші напрями, в тому числі платежі по боргу, що звужує можливості оперативного розпорядження бюджетними коштами.

Слід зауважити, що протягом 2018 року та I півріччя 2019 року темпи зростання видаткової частини бюджету в цілому поступались темпам зростання доходів бюджету міста, що сприяло підвищенню показників ліквідності бюджету. Загалом протягом зазначеного періоду рівень фінансового ресурсу, що є в розпорядженні міста, зростає.

Обсяг видаткової частини міського бюджету міста Кам'янське за результатами I півріччя 2019 року становив 1 360,8 млн. грн., затверджений на 2019 рік план за видатками бюджету було виконано у січні-червні на 47,5%. Основними напрямками видатків бюджету було фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Значні обсяги видатків здійснюються також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю». Відповідно до бюджетної реформи 2014 року було змінено джерела фінансування найбільших галузей бюджетної сфери (освіти та охорони здоров'я), які, починаючи з 2015 року, фінансуються як за рахунок доходів бюджету міста, так і відповідних субвенцій з державного бюджету. При цьому частка міста в сумарному обсязі фінансування зазначених галузей значна.

У 2019 році рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету прийнятний, але за окремими основними напрямками обсяг видатків суттєво скоротився. Зокрема це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я: обсяги видатків за зазначеними галузями значною мірою залежать від надходжень трансфертів.

Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризується збереженням протягом 2016-2018 років низької питомої ваги капітальних видатків. У I півріччі 2019 року питома вага капітальних видатків становила 10,4%, що відповідає помірному рівню. Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді залишалася високою.

5. Боргові зобов'язання міста

5.1. Боргова історія

Протягом 2015-2018 рр. та I півріччя 2019 року міська рада запозичень до бюджету міста не здійснювала. Станом на 01.07.2019 р. боргові зобов'язання міста Кам'янське склалися із заборгованості за середньостроковими позичками, залученими з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах. Прямий борг міської ради (без урахування позик, залучених із єдиного казначейського рахунку) станом на 01.07.2019 р. відсутній. Консолідоване боргове навантаження доходної частини бюджету міста, перебуває на низькому рівні. Зважаючи на рівень зносу житлового фонду та основних засобів комунальних підприємств міста, потреба в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства, є значною.

5.2. Консолідований борг

Прямі боргові зобов'язання

Протягом I півріччя 2019 року короткострокових позичок з єдиного казначейського рахунку до бюджету міста не залучалось. Разом з тим, залишок непогашених середньострокових позик станом на 01.07.2019 р. становив 52 639,3 тис. грн. та включав непогашений залишок за середньостроковими позиками, залученими у попередніх бюджетних періодах з єдиного казначейського рахунку в зв'язку з невиконанням плану за доходами загального фонду, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів. Відповідно до Бюджетного кодексу України (п.21 прикінцевих та перехідних положень) погашення заборгованості за середньостроковими позиками перед державним бюджетом, яка знаходиться на обліку в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, не здійснюється до законодавчого врегулювання цього питання.

У 2017 році було прийнято рішення міської ради про здійснення запозичення до бюджету міста та 28.12.2017 р. укладено кредитну угоду з Північною Екологічною Фінансовою Корпорацією (НЕФКО) на суму 11,8 млн. грн. з метою фінансування проекту «Підвищення енергоефективності в м. Кам'янське». Граничний строк дії договору – 5 років. Станом на 22.11.2019 р. кошти від НЕФКО не надходили, видатки на обслуговування боргу та витрати на його погашення не здійснювались, прямий борг за запозиченнями був відсутнім.

Умовні зобов'язання (гарантії)

За інформацією міської ради протягом 2015-2018 рр. та I півріччя 2019 року місцеві гарантії не надавались, гарантований борг станом на 01.07.2019 р. був відсутній.

Прострочена бюджетна кредиторська заборгованість

Станом на 01.07.2019 р. бюджет міста Кам'янське мав прострочену кредиторську заборгованість обсягом 7 212,9 тис. грн. за загальним фондом та 5,8 тис. грн. за спеціальним фондом.

Фінансові зобов'язання підприємств та організацій комунальної форми власності

За інформацією Кам'янської міської ради станом на 01.07.2019 р. комунальні підприємства міської ради не мали заборгованості за залученими кредитами.

Перспективи залучення коштів у майбутньому

Кам'янська міська рада міста проводить підготовчу роботу щодо можливості залучення кредитних та грантових ресурсів для реалізації спільних проектів з міжнародними фінансовими організаціями: Північною Екологічною Фінансовою Корпорацією (НЕФКО), Європейським інвестиційним банком (ЄІБ).

За даними міської ради у стадії розробки перебувають такі проекти, які планується здійснити за рахунок позикових коштів від ЄІБ (загальна вартість очікуваного кредитного фінансування – 22 041,23 тис. євро):

- «Реконструкція (термомодернізація) будівель закладів освіти, науки та спорту, закладів охорони здоров'я у м. Кам'янське»;
- «Капітальний ремонт лінії зовнішнього освітлення із впровадженням енергозберігаючих технологій у м. Кам'янське».

Крім того, ведеться підготовча робота щодо залучення зовнішнього місцевого запозичення шляхом залучення кредиту від НЕФКО в обсязі 1 320,0 тис. євро. Мета запозичення – фінансування впровадження заходів за проектом «Реконструкція та технічне переоснащення системи водопостачання та водовідведення у м. Кам'янське». Граничний строк дії договору - 10 років.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Кам'янського підтверджено на рівні **uaA-**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К. Самойлова

Додатки

Бюджетні показники м. Кам'янське у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2015	2016	2017	2018	I півр. 2019
Податкові надходження	625 571,2	821 759,3	1 099 003,8	1 231 514,3	719 482,9
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	83 115,5	72 289,4	76 075,9	158 590,1	85 247,2
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	738 918,3	885 363,7	1 254 932,2	1 278 753,7	740 585,0
Операційні надходження всього	1 447 605,0	1 779 412,3	2 430 011,9	2 668 858,1	1 545 315,2
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	909 437,4	1 060 970,1	1 319 413,1	1 548 348,1	884 215,5
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	417 109,6	559 959,6	859 487,2	875 999,3	335 522,7
Операційні видатки всього	1 326 547,1	1 620 929,7	2 178 900,3	2 424 347,4	1 219 738,3
Операційний баланс	121 057,9	158 482,6	251 111,6	244 510,7	325 577,0
Фінансовий дохід	0,1	4 950,0	3,9	5,1	4,5
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	0,1	4 950,0	3,9	5,1	4,5
Поточний баланс	121 058,1	163 432,6	251 115,5	244 515,7	325 581,5
Капітальні надходження	95,3	2 239,0	130,5	55,0	602,7
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	0,0	12 070,3	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	95,3	2 239,0	12 200,8	55,0	602,7
Придбання основного капіталу	84 522,7	94 048,4	98 827,9	146 079,6	113 615,0
Капітальні трансферти	71 810,7	103 806,2	165 353,1	84 495,3	27 413,8
Капітальні видатки всього	156 333,3	197 854,5	264 181,1	230 574,9	141 028,9
Капітальний баланс	-156 238,0	-195 615,5	-251 980,3	-230 520,0	-140 426,2
Баланс після капітальних видатків	-35 180,0	-32 182,9	-864,7	13 995,8	185 155,3
Кредитування (з урахуванням повернення)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Профіцит/дефіцит	-35 180,0	-32 182,9	-864,7	13 995,8	185 155,3
Фінансування	35 180,0	32 182,9	864,7	-13 995,8	-185 155,3
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основні джерела фінансування бюджету м. Кам'янське, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2015	2016	2017	2018	I півр. 2019
Профіцит/дефіцит	-35 180,0	-32 182,9	-864,7	13 995,8	185 155,3
Фінансування	35 180,0	32 182,9	864,7	-13 995,8	-185 155,3
Зміни залишків	33 881,7	31 890,4	1 170,8	-11 714,8	-185 161,7
залишок на початок року	105 155,1	71 273,5	39 383,1	38 212,3	49 927,1
залишок на кінець року	71 273,5	39 383,1	38 212,3	49 927,1	235 088,8
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	273 684,0	35 293,8	0,0
Погашення	0,0	0,0	-273 684,0	-35 293,8	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	130 900,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	-130 900,0	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запозичення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	1 298,3	292,5	-306,1	-2 281,0	6,4
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Кам'янської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Додаток до рейтингового звіту № 3

Основні показники виконання доходної частини загального фонду бюджету м. Кам'янське, тис. грн.

Показник	2016 (виконано)	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (план)	I півр. 2019 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податок на доходи фізичних осіб	350 673,7	471 443,9	606 999,7	755 000,0	370 634,9	49,1	128,5
Плата за надання адміністративних послуг	5 045,5	6 637,8	7 971,3	9 590,0	3 703,1	38,6	87,8
Державне мито	2 363,4	547,8	784,7	848,4	526,2	62,0	180,7
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	3 184,9	3 158,3	252,3	500,0	365,0	73,0	312,1
Рентна плата	0,3	168,3	297,1	327,0	0,1	0,0	0,1
Акцизний податок	53 070,7	59 125,9	64 612,5	73 040,0	32 853,3	45,0	114,3
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	2 926,0	7 903,6	12 879,1	14 320,0	7 169,7	50,1	135,3
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб (до 01.01.2015 р. - плата за землю)	349 456,3	478 960,3	445 372,6	538 628,4	252 172,6	46,8	119,0
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	342,1	522,3	594,0	650,0	391,1	60,2	180,6
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	4 947,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Єдиний податок	54 744,3	69 936,3	90 436,3	110 000,0	51 172,4	46,5	124,5
Місцеві податки й збори, крім єдиного податку та податків на нерухоме майно	-55,5	30,7	45,5	65,0	64,6	99,4	280,5
Плата за оренду цілісних майнових комплексів	3 274,4	2 787,7	4 310,5	3 115,0	1 405,7	45,1	60,9
Інші надходження загального фонду	961,0	4 879,5	4 117,5	4 406,0	2 904,6	65,9	148,9
Разом доходів	830 935,1	1 106 102,3	1 238 673,0	1 510 489,8	723 363,3	47,9	123,7
Трансферти з державного бюджету	850 237,5	1 219 641,6	488 790,2	477 724,0	278 115,7	58,2	103,0
Трансферти, які передаються між місцевими бюджетами різних рівнів або між бюджетами однієї підпорядкованості	21 324,2	9 162,7	774 293,0	629 578,9	364 469,3	57,9	75,7
Усього загальний фонд	1 702 496,8	2 334 906,6	2 501 756,1	2 617 792,7	1 365 948,3	52,2	102,2

Джерело: Кам'янська міська рада

Додаток до рейтингового звіту № 4

Основні показники виконання доходної частини спеціального фонду бюджету м. Кам'янське, тис. грн.

Показник	2016 (виконано)	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (план)	I півр. 2019 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податки на власність	1,1	-80,2	0,0	0,0	0,0	-	-
Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності	0,0	0,0	-4,1	0,0	0,0	-	-
Екологічний податок	7 414,9	5 598,1	10 029,4	7 150,0	4 659,3	65,2	91,5
Інші неподаткові надходження	61,8	96,4	137,3	150,0	4,9	3,3	12,9
Доходи бюджету розвитку, у тому числі:	6 388,7	1 434,3	13 533,0	1 700,5	3 639,6	214,0	73,8
- надходження коштів від приватизації майна	0,6	0,7	0,5	0,5	0,2	42,3	103,4
- надходження коштів від продажу землі	2 218,2	111,1	32,1	500,0	597,5	119,5	-
- кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, отримані відповідно до Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності"	4 169,9	1 322,6	13 500,4	1 200,0	3 041,9	253,5	61,7
Збір за забруднення навколишнього природного середовища	0,5	-0,4	0,0	0,0	0,0	-	-
Власні надходження бюджетних установ	56 435,8	59 826,8	67 795,9	57 269,7	33 670,3	58,8	107,8
Цільові фонди	0,0	0,0	60 000,0	40 000,0	40 000,0	100,0	100,0
Разом доходів	70 302,6	66 875,0	151 491,4	106 270,2	81 974,1	77,1	100,8
Трансферти з державного бюджету	0,0	37 569,6	0,0	0,0	0,0	-	-
Трансферти, які передаються між місцевими бюджетами різних рівнів або між бюджетами однієї підпорядкованості	13 802,0	628,6	15 670,6	98 000,0	98 000,0	100,0	34 152,4
Усього спеціальний фонд	84 104,6	105 073,2	167 162,0	204 270,2	179 974,1	88,1	220,6

Джерело: Кам'янська міська рада